

Jaarrekening 2015

Stichting Holding Isala klinieken

isala

De jaarrekening 2015 van Isala is digitaal aangeleverd aan het CIBG en als pdf gedeponeerd bij www.jaarverslagenzorg.nl en www.isala.nl.

Het maatschappelijk jaarverslag 2015 van Isala is separaat van de jaarrekening 2015 als pdf gedeponeerd bij www.jaarverslagenzorg.nl en www.isala.nl.

De Controleverklaring van de onafhankelijke accountant behorende bij zowel de jaarrekening 2015 als het jaarverslag 2015 van Isala is als separaat document te raadplegen op www.jaarverslagenzorg.nl en www.isala.nl.

Algemene identificatiegegevens Isala

Naam verslaggevende rechtspersoon

Stichting Holding Isala klinieken

Locatie Zwolle

Postadres en plaats

Bezoekadres hoofdgebouw (V), gebouw D, P,R en W

Bezoekadres gebouw A, B en C

Bezoekadres gebouw L

Bezoekadres gebouw Q

Telefoon

Identificatienummer(s) Nederlandse Zorgautoriteit (NZA)

Nummer Kamer van Koophandel

Website

Internetpagina

Postbus 10400, 8000 GK Zwolle

Dokter van Heesweg 2, 8025 AB Zwolle

Dokter Spanjaardweg 29, 8025 BT Zwolle

Dokter Spanjaardweg 12, 8025 BT Zwolle

Dokter Spanjaardweg 1, 8025 BT Zwolle

(038) 424 50 00

Isala Ziekenhuis: 10306

Isala PAAZ: 1205011

5062128

www.isala.nl

www.isala.nl/vraagstellen

Locatie Meppel

Postadres en plaats

Bezoekadres Isala Diaconessenhuis

Telefoon

Nummer Kamer van Koophandel

Website

E-mailadres

Postbus 502, 7940 AM Meppel

Hoogeveenseweg 38, 7943 KA Meppel

(0522) 23 33 33

4073654

www.isala-diaconessenhuis.nl

info@isala-diac.nl

Inhoudsopgave

1.	Geconsolideerde balans per 31 december 2015	4
2.	Geconsolideerde resultatenrekening over 2015	5
3.	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015	6
4.	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015	19
6.	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	33
7.	Mutatieoverzicht immateriële/materiële vaste activa	34
8.	Overzicht langlopende schulden per 31 december 2015	36
9.	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2015	40
10.	Enkelvoudige balans per 31 december 2015	50
11.	Enkelvoudige resultatenrekening over 2015	50
12.	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	51
13.	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2015	51
14.	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2015	53
15.	Gesegmenteerde balans en resultatenrekening	54
16.	Overige gegevens	60
16.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2015	60
16.2	Statutaire regeling resultaatbestemming	60
16.3	Resultaatbestemming	60
16.4	Gebeurtenissen na balansdatum	60
16.5	Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	61
16.6	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62

1. Geconsolideerde balans per 31 december 2015

1. Geconsolideerde balans (in euro's) per		31 december 2015	31 december 2014
Activa			
Vaste activa			
5.1	Immateriële vaste activa	0	467.351
5.2	Materiële vaste activa	416.400.091	446.259.583
5.3	Financiële vaste activa	3.820.573	790.174
Totaal vaste activa		420.220.664	447.517.108
Vlottende activa			
5.4	Vorraden	11.359.210	10.338.527
5.5	Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	3.636.562	3.148.932
5.6	Vorderingen en overlopende activa	54.814.700	54.176.507
5.7	Vorderingen uit hoofde van bekostiging: Vordering uit hoofde van financieringstekort Vordering uit hoofde van bekostiging/ Garantieregeling kapitaallasten	0 5.153.694	286.856 19.742.434
5.8	Liquide middelen	175.310.517	104.468.884
Totaal vlottende activa		250.274.683	192.162.140
Totaal activa		670.495.347	639.679.248
Passiva			
5.9	Groepsvermogen		
	Kapitaal	91	28.411
	Bestemmingsreserve rendementsdeling	471.449	619.402
	Bestemmingsreserve fondsen	2.326.275	2.517.673
	Algemene en overige reserves	141.439.303	121.891.889
	Algemene reserve BV's	1.107.491	4.058.859
	Aandeel van derden	617.799	652.728
Totaal groepsvermogen		145.962.408	129.768.962
5.10	Voorzieningen	46.063.447	43.161.619
5.11	Langlopende schulden	324.347.185	344.202.254
5.12	Schulden uit hoofde van bekostiging	348.530	2.272.236
5.13	Kortlopende schulden en overlopende passiva	153.773.777	120.274.177
Totaal passiva		670.495.347	639.679.248

2. Geconsolideerde resultatenrekening over 2015

2. Geconsolideerde resultatenrekening (in euro's)		2015	2014
Bedrijfsopbrengsten			
9.2	Opbrengsten zorgprestaties	623.367.401	535.936.697
9.3	Opbrengst uit hoofde van transitiebedrag/ Garantieregeling kapitaallasten	7.653.159	11.029.772
9.4	Subsidieopbrengsten	26.910.635	23.611.443
9.5	Overige bedrijfsopbrengsten	31.715.095	27.560.362
Som der bedrijfsopbrengsten		689.646.290	598.138.274
Bedrijfslasten			
9.6	Personeelskosten	325.117.948	336.083.416
9.7	Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	78.244.094	67.511
9.8	Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	35.153.753	34.884.230
9.9	Bijzondere waardevermindering van vaste activa	605.450	2.176.909
9.10	Overige bedrijfskosten	209.518.636	202.368.975
Som der bedrijfslasten		648.639.881	575.581.041
Bedrijfsresultaat		41.006.409	22.557.233
9.11	Financiële baten en lasten	-18.222.161	-19.716.315
Resultaat voor belasting		22.784.248	2.840.918
9.12	Vennootschapsbelasting	-286.905	-327.783
Resultaat na belasting		22.497.343	2.513.135
5.9	Aandeel van derden	-441.351	-501.441
Resultaat boekjaar		22.055.992	2.011.694

3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015

3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht (in euro's)			2015	2014
Kasstroom uit operationele activiteiten				
2	Bedrijfsresultaat	A	41.006.409	22.557.233
Aanpassingen voor:				
9.8	• afschrijvingen	35.153.753	36.683.597	
9.9	• bijzondere waardeverminderingen	605.450	450.000	
5.10	• mutaties voorzieningen	2.901.828	2.349.116	
		B	38.661.031	39.482.713
Veranderingen in vlottende middelen:				
5.4	• voorraden	-1.020.682	160.308	
5.5	• onderhanden werk DBC's/DBC-zorgproducten	-487.630	-19.077.612	
5.6	• vorderingen	-1.811.139	44.002.688	
5.7	• vordering uit hoofde van financieringstekort	-282.362	-620.847	
5.7	• vorderingen uit hoofde van bekostiging	14.588.740	29.897.368	
5.13	• kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	36.844.446	-21.260.456	
		C	47.831.373	33.101.450
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			127.498.813	95.141.396
9.11	Ontvangen interest	314.182	171.520	
9.11	Betaalde interest	-17.924.215	-19.857.343	
9.12	Vennootschapsbelasting	-400.786	-245.202	
		D	-18.010.819	-19.931.025
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		E=A+B+C+D	109.487.994	75.210.371
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
5.2	Investerings in materiële vaste activa	-17.858.790	-42.094.600	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		F	-17.858.790	-42.094.600
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
5.11	Nieuw opgenomen leningen	0	60.000.000	
5.11	Aflossingen langlopende leningen	-18.761.746	-19.936.307	
5.11	Ontvangen integratieheffing btw	2.894.111	4.675.054	
5.3	Uitgegeven leningen Isala Apotheek BV	282.224	205.100	
	Dividenduitkering Zwolse Dermatologen BV	-476.280	-335.160	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		G	-16.061.691	44.608.687
Netto kasstroom		H=E+F+G	75.567.513	77.724.458
Kasstroom uit overige activiteiten				
5.3	Geblokkeerde rekening ABN AMRO	-3.200.000	0	
5.8	Overheveling liquide middelen in verband met afsplitsing VVT	-1.525.880	0	
		I	-4.725.880	0
Mutatie geldmiddelen (exclusief kortlopende schulden aan kredietinstellingen)		J=H+I	70.841.633	77.724.458
5.8	Saldo Liquide middelen per 1 januari	104.468.884	26.744.426	
	Saldo Liquide middelen per 31 december	175.310.517	70.841.633	104.468.884
				77.724.458

Kasstroom uit operationele activiteiten

In de betaalde interest zijn de betalingen voor de renteswap begrepen.

Kasstroom uit overige activiteiten

De geblokkeerde rekening ad € 3,2 miljoen betreft een af te lossen bedrag van een langlopende lening overgenomen van VVT, dat op een geblokkeerde rekening staat. Er is geen sprake van een daadwerkelijke kasstroom, maar van een overheveling van de liquide middelen naar de financiële vaste activa.

Als gevolg van de afsplitsing van VVT is het saldo liquide middelen met € 1,5 miljoen verlaagd.

4. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

4.1 Algemeen

4.1.1 Doel Stichting Holding Isala klinieken

Artikel 2 van de statuten

De stichting heeft ten doel: het voeren van het bestuur over en/of deelnemen aan instellingen casu quo rechtspersonen van gezondheidszorg en instellingen casu quo rechtspersonen die gezondheidszorg (-organisatie) ondersteunende diensten leveren, een en ander in de ruimste zin van het woord, in het bijzonder onder meer:

- de stichting: Stichting Isala klinieken, statutair gevestigd in de gemeente Zwolle
- de stichting: Stichting Zorgcombinatie Noorderboog, statutair gevestigd in de gemeente Meppel
- de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid: Isala BV, statutair gevestigd te Zwolle.

De stichting heeft tevens ten doel: het (doen) ontwikkelen, beheren, in stand houden en het bewaken van de kwaliteit, welke verbonden is aan het merk 'Isala'.

4.1.2 Doel Stichting Isala klinieken

Artikel 2 van de statuten

De stichting heeft ten doel: het onderzoek, de behandeling, de verpleging en de verzorging van zieken en gehandicapten, zowel intra- als extramuraal, alsmede het verschaffen van huisvesting voor de doelgroepen met bijbehorende voorzieningen, en voorts al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

4.1.3 Doel Stichting Zorgcombinatie Noorderboog

De stichting heeft ten doel: het bevorderen van zorg in het algemeen en in het bijzonder in de regio Zuidwest Drenthe/Noordwest Overijssel, welke zorg hoofdzakelijk zorg op het gebied van geneeskunde, verpleging en verzorging betreft, en daarnaast het uitlenen van personeel aan andere organisaties.

4.1.4 Doel Isala BV

Artikel 2 van de statuten

De vennootschap heeft ten doel:

- het deelnemen in en het besturen van rechtspersonen waarmee de Stichting Holding Isala klinieken, statutair gevestigd te Zwolle, in een groep is verbonden
- het verkrijgen, verwerven in genot, vervreemden, huren, verhuren, vervaardigen, administreren, financieren, beheren, exploiteren en bezwaren van goederen
- het al dan niet tezamen met anderen deelnemen in en het besturen van andere rechtspersonen, instellingen en ondernemingen
- het voorzien in de behoefte aan financieringsmiddelen van rechtspersonen waarmee de vennootschap in een groep is verbonden en van anderen
- het verlenen van managementdiensten en het aangaan van managementovereenkomsten
- het sluiten van overeenkomsten waarbij de vennootschap zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt
- het verrichten van alle andere daden op financieel, commercieel, economisch en administratief gebied
- het verrichten van alle handelingen, welke in de ruimste zin verband kunnen houden met of bevorderlijk kunnen zijn voor een van de hiervoor omschreven doeleinden.

4.1.5 Groepsverhoudingen

Onder de groep - Stichting Holding Isala klinieken - vallen de volgende rechtspersonen:

Naam	Zetel	Belang
Stichting Isala klinieken	Zwolle	zeggenschap
Stichting Zorgcombinatie Noorderboog	Meppel	zeggenschap
Isala BV	Zwolle	100%
Isala Onroerend Goed BV	Zwolle	100%
Isala Business BV	Zwolle	100%
IC2it BV	Zwolle	100%
Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	Zwolle	100%
Dermatologisch centrum Isala BV	Zwolle	51%
Isala Apotheek BV	Zwolle	50% (niet in consolidatie)

Bestuurlijk gefuseerd

Vanaf 1 januari 2015 zijn Stichting Holding Isala klinieken, Stichting Isala klinieken en Stichting Zorgcombinatie Noorderboog bestuurlijk gefuseerd. Genoemde entiteiten beschikken per 1 januari 2015 over dezelfde Raad van Bestuur en Raad van Toezicht.

Deze fusie is te kwalificeren als 'samensmelting van belangen'. Dit houdt in dat de 'pooling of interests'-methode is toegepast in de jaarrekening. Bij toepassing van de 'pooling of interests'-methode dienen de activa en passiva van de gevoegde rechtspersoon Stichting Zorgcombinatie Noorderboog tegen haar financiële boekwaarden in de jaarrekening van Stichting Holding Isala klinieken opgenomen te zijn. Ook de vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

In hoofdstuk 15 (Gesegmenteerde balansen en resultatenrekeningen 2015) worden de activa, passiva en de resultatenrekening getoond van de activiteiten van Stichting Zorgcombinatie Noorderboog. Als gevolg van de fusie zijn de grondslagen geharmoniseerd, hetgeen heeft geleid tot aanpassing van het beginvermogen per 1 januari 2014 met € 453.176 nadelig. Dit betreft de reserve 'medische aansprakelijkheid' die vanaf nu wordt gepresenteerd onder de voorzieningen.

VVT

Per 1 september 2015 zijn de verpleeg-, verzorgings- en thuiszorgactiviteiten (hierna te noemen VVT) van Stichting Zorgcombinatie Noorderboog afgesplitst in de nieuw opgerichte entiteit: Stichting VVT Noorderboog. Deze stichting is bestuurlijk gefuseerd met De Stouwe (stichting voor zorg- en dienstverlening) in Meppel. Een afsplitsingsbalans is opgesteld per 1 september 2015 op basis van de financiële boekwaarden. Alle activa en passiva alsmede het vermogen dat toebehoort aan VVT

zijn onder algemene titel overgedragen aan de nieuw opgerichte entiteit Stichting VVT Noorderboog. De deconsolidatie van VVT heeft plaatsgevonden per 1 september 2015. Het groepsvermogen is hierdoor met € 5,8 miljoen verlaagd.

Isala Apotheek

Belang in de joint venture Isala Apotheek BV is behouden door middel van certificaten in Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek. Onderlinge transacties vinden plaats op marktconforme basis. Waardering vindt plaats tegen nettovermogenswaarde.

4.1.6 Grondslagen voor consolidatie

- De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de entiteiten en de groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend, dan wel waarover de centrale leiding bestaat.
- Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarbij op een andere wijze een beleidsbepalende invloed uitoefenen mogelijk is. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed uitgeoefend kan worden, zijn de financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en direct uit te oefenen zijn. Participaties die zijn verworven uitsluitend met het doel om ze binnen afzienbare termijn weer te vervreemden, zijn niet geconsolideerd.
- Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop

beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

- In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten.
- De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.
- Als gevolg van de zeggenschaps-/ eigendomsverhoudingen van Isala Apotheek BV, waarbij geen sprake is van 'control', zijn de aandelen in het kapitaal en het resultaat van de vennootschap in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen, onder respectievelijk de 'financiële vaste activa' en de 'financiële baten en lasten', en niet meegeconsolideerd.

4.1.7 Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Verslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in hele euro's en in overeenstemming met:

- de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling verslaggeving WTZi en de relevante stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving
- de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en (semi)publieke sector (WNT).

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2015 dat is geëindigd op 31 december 2015.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening 2015 is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging in rubricering

De jaarrekening van 2015 bevat enkele wijzigingen in rubricering van posten ten opzichte van het voorgaande jaar, als gevolg van de harmonisatie van grondslagen.

- De verplichting uit hoofde van levensfasebudget-uren is vanaf 2015 volledig opgenomen onder de voorzieningen. Reden hiervoor is dat deze verplichting onzekere elementen bevat ten aanzien van de omvang en het uitbetaalmoment. Deze verplichting opnemen als voorziening doet meer recht aan het karakter van deze post. Tot en met 2014 werd bij Isala locatie Zwolle alleen de overgangsregeling 45+ opgenomen als voorziening. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

- In 2015 zijn de zelfonderzoeken en rechtmatigheidscontroles gerubriceerd onder de voorzieningen, voorheen onder de kortlopende schulden. Daar waar het overfinanciering betreft blijven de zelfonderzoeken en rechtmatigheidscontroles onder de kortlopende schulden gerubriceerd. De vergelijkende cijfers over 2014 zijn hierop aangepast.

Overige wijzigingen in vergelijking met 2014

- In het kader van de integrale bekostiging zijn de honoraria voor medisch specialisten met ingang van 2015 opgenomen in de resultatenrekening voor de in 2015 geopende DBC's en vastgelegde zorgactiviteiten. Deze wijziging heeft geleid tot hogere opbrengsten en navenant hogere kosten.
- Waardering van het onderhanden werk is verricht volgens de grouper-methode. Tot en met 2014 vond door Isala waardering plaats tegen de kostprijswaarde van de verrichtingen, verhoogd met een marge. Deze wijziging betreft een schattingswijziging. Dit heeft geleid tot een eenmalige verhoging van het resultaat van circa € 4,3 miljoen.

4.1.8 Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op de waardering van de uitval in het onderhanden werk, de verdeling van de toerekening van de afspraken met de verzekeraars over 2015 en 2016, de bepaling van te verwachten toekomstige kasstromen in verband met een mogelijke overhedgepositie en de voorziening voor materiële controles.

4.1.9 Financiële instrumenten

Verantwoording derivaten

Onder de financiële instrumenten vallen ook de in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien:

- de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn
- een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Bij Isala zijn geen afgeleide instrumenten die gescheiden moeten worden van het basiscontract. In contracten besloten afgeleide instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, omdat niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Verwerking financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Wanneer echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden de direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

De in contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na eerste opname worden de financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komende jaar worden opgenomen onder kortlopende schulden.

4.1.10 Afgeleide financiële instrumenten

Kostprijs-hedge-accounting

Isala maakt gebruik van renteswaps (derivaten) om de rentevariabiliteit van opgenomen leningen af te dekken. Voor deze instrumenten wordt kostprijs-hedge-accounting toegepast teneinde de resultaten uit waardeveranderingen van renteswaps en de afgedekte positie gelijktijdig in de resultatenrekening te verwerken.

De toepassing van kostprijs-hedge-accounting leidt tot de hierna volgende waarderingsgrondslagen voor financiële instrumenten.

Herwaardering/vervolgwaardering

- Indien kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die zich naar verwachting zal voordoen, geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien de afgedekte positie van een te verwachten toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.
- Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, dient een cumulatieve winst of een cumulatief verlies welke tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen te worden totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.
- Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolgwaardering van het financiële instrument gebeurt dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Hedgerelatie

Isala documenteert de hedgerelatie in generieke hedgedocumentatie. Daarbij bepaalt de instelling op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie).

De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door vergelijking van de kritische

kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie. Isala hanteert voor deze vergelijking de volgende kritische kenmerken:

- omvang
- looptijd
- afgedekt risico
- wijze van afrekening van het afdekkingsinstrument
- afgedekte positie.

Ineffectiviteit

Wanneer de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Als de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf de eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan de balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Per 31 december 2015 is op basis van vorenstaande vastgesteld dat geen sprake is geweest van ineffectiviteit.

4.1.11 Algemene toelichting waarderingsgrondslagen

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis uitgeoefend kan worden, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode (als er geen sprake is van agio/disagio of van transactiekosten, dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde).

Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van te verwachten oninbaarheid. De hoogte van de voorziening is zowel afhankelijk van de categorie

‘debiteur’ als van de ouderdom van de vorderingen. Hierbij wordt gewerkt met staffelpercentages per categorie ‘debiteur’.

Vorderingen worden 100% voorzien met betrekking tot:

- zorgverzekeraars, indien de vordering meer dan 3 jaar is vervallen
- patiënten en algemene debiteuren, indien de vordering meer dan 1,5 jaar is vervallen
- maatschappen, indien de vordering meer dan 1 jaar is vervallen.

Indien noodzakelijk zijn voor debiteuren additionele voorzieningen opgenomen.

De looptijd van de vorderingen en de overlopende activa bedraagt minder dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kasgelden, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Langlopende leningen

De langlopende schuld uit hoofde van integratieheffing is gewaardeerd op nominale waarde.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief verhandeld kan worden of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

- De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs.
- De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door het contant maken van de verwachte kasstromen tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.
- De reële waarde van derivaten waarbij een collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de (Eonia) swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico wordt gemitigeerd.
- De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen ofwel de reële waarde met waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening, of de geamortiseerde

kostprijs of een lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld. Op deze manier kunnen we bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering als er objectieve aanwijzingen zijn dat zich na de eerste opname van het actief een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect had op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief, en waarvan een betrouwbare schatting gemaakt kan worden.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten:

- het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur
- herstructurering van een aan de instelling toekomend bedrag onder voorwaarden die de instelling anders niet zou hebben overwogen
- aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan
- het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de te verwachten toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief wordt steeds verantwoord via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Afgeleide financiële instrumenten

Na eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs-hedgemodel wordt toegepast (zie ook de grondslagen in paragraaf 4.1.10).

4.1.12 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

4.1.13 Verbonden rechtspersonen

- Isala Onroerend Goed BV exploiteert onroerend goed en verhuurt dit aan Stichting Isala klinieken (kantoorgebouw Dr. Spanjaardweg), Dermatologisch

centrum Isala BV (polikliniek Dr. Spanjaardweg) en aan derden.

- Dermatologisch centrum Isala BV verleent alle soorten dermatologische zorg aan patiënten. Dit centrum neemt diensten af van de Stichting Isala klinieken, met name van de medisch-ondersteunende sector (diagnostisch onderzoek).
- Isala Apotheek BV exploiteert een poliklinische apotheek en is geoutilleerd om zeven dagen per week vierentwintig uur per dag geopend te zijn en vervult daarmee de rol van dienstenapotheek voor de regio.
- IC2it BV houdt zich bezig met diverse ICT-voorzieningen voor externe klanten.
- Transacties met verbonden partijen vinden marktconform plaats.

4.1.14 Medisch specialisten

- De medisch specialisten in vrije vestiging hebben zich verenigd in een Medisch Specialistisch Bedrijf (MSB). De honorariumgeldstromen die met de specialisten in vrije vestiging samenhangen en waarbij Isala een kassiersfunctie heeft, zijn vanaf 2015 qua opbrengsten en kosten verwerkt in de resultatenrekening.
- Isala heeft overeenkomsten gesloten met de maatschap Medisch Specialistisch Bedrijf Isala, de maatschap Dermatologen Zwolle en MKA Zwolle BV (Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie).
- Het honorarium dat wordt gedeclareerd voor de medisch specialisten die in loondienst zijn, is evenals voorheen verantwoord als onderdeel van de opbrengsten. De specialisten niet in loondienst ontvangen een salaris; deze salariskosten vallen onder de personeelskosten.

4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

4.2.1 Activa en passiva

- Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.
- Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar vast te stellen is.
- Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar vast te stellen is.

- Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.
- Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

4.2.2 Materiële- en immateriële vaste activa

Wijze van waardering

De materiële- en immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Hierbij wordt geen rekening gehouden met restwaarde. De afschrijvingspercentages zijn vermeld in hoofdstuk 7. Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Boekwaarde

Materiële vaste activa worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen overeenkomstig RJ hoofdstuk 121 Bijzondere Waardeverminderingen, wanneer zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting genereert. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

4.2.3 Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de lagere marktwaarde onder

aftrek van een voorziening voor incourantheid.

De verkrijgingsprijs wordt voor de magazijnvoorraden bepaald op basis van de voortschrijdende historische inkoopprijs en voor de overige voorraden op basis van de laatst bekende inkoopprijs. Prijsverschillen worden in de exploitatie verwerkt.

4.2.4 Onderhanden werk DBC-zorgproducten

Opbrengst- en productiewaarde

Het onderhanden werk is bepaald op basis van de opbrengstwaarde van een tussentijds zorgproduct, gebaseerd op de per balansdatum geregistreerde verrichtingen. Bij deze methode is berekend wat de integrale omzetwaarde van het product is wanneer het product, gegeven de gerealiseerde verrichtingen/zorgactiviteiten, op het moment van bepaling van het onderhanden werk ook daadwerkelijk wordt afgesloten. De Onderhandenwerk (OHW)-grouper bepaalt, op basis van een afleiding in de DOT-boomstructuur, de productiewaarde van het onderhanden werk. Hierbij worden de nog openstaande zorgtrajecten (op de peildatum) in combinatie met de uitgevoerde zorgactiviteiten (uitgevoerd vóór de peildatum) in de OHW-grouper afgeleid naar een DOT-zorgproduct. De waardering van het onderhanden werk is gecorrigeerd met de te verwachten schadelastoverschrijdingen bij de zorgverzekeraars. Deze schadelastoverschrijding is toegerekend aan de boekjaren 2015 en 2016 op basis van een voortgangspercentage van de gerealiseerde opbrengsten binnen de contracten. Hierbij is vastgesteld welk aandeel van het contract gerealiseerd wordt in 2015 en welk in 2016. De hieruit voortvloeiende nuancerings op de omzet vanwege de te verwachten schadelastoverschrijdingen zijn verwerkt in de stand 'onderhanden werk'.

Voorschotten

Het onderhanden werk is per verzekeraar gesaldeerd met de ontvangen voorschotten.

Wanneer per verzekeraar het ontvangen voorschot hoger is dan het onderhanden werk wordt het verschil eerst verrekend met de nog te factureren overige zorgproducten en daarna met de debiteurenpositie van de betreffende verzekeraar.

Voor zover contractafspraken (aanneemsom of plafond) met verzekeraars worden overschreden, is een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op het onderhanden werk.

Financieringsvoorschotten over 2012 tot en met 2014 zijn niet betrokken in de verrekening met het onderhanden werk.

4.2.5 Voorzieningen

- Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze te schatten is.
- De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen, met uitzondering van de voorziening 'Persoonlijk levensfasebudget (PLB)' (contante waarde).
- Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding wordt ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

4.2.6 Belasting

Winstbelastingen/latente belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en de latente belastingen. De over het boekjaar verschuldigde belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst in het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum. Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van de posten.

Vennootschapsbelasting

De besloten vennootschappen zijn belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Isala BV vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met:

- Isala Onroerend Goed BV (vanaf 1 februari 2007)
- Isala Business BV (vanaf 1 februari 2007)
- Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV (vanaf 27 december 2007)
- IC2it BV (vanaf 27 december 2007).

Dermatologisch centrum Isala BV maakt geen deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De verschuldigde vennootschapsbelasting door Dermatologisch centrum Isala BV is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Voor de fiscale verliezen die zijn ontstaan in de overige vennootschappen binnen de fiscale eenheid is voorzichtigheidshalve geen actieve belastinglatentie opgenomen, omdat onvoldoende zeker is dat de fiscale verliezen verrekend kunnen worden met toekomstige fiscale winsten.

Ultimo 2014 was sprake van € 1.411.965 aan fiscaal verrekenbaar verlies voor de fiscale eenheid.

Omzetbelasting vennootschappen

Voornoemde vennootschappen - samen met het Dermatologisch centrum Isala BV en Stichting Zorgcombinatie Noorderboog per 1 januari 2015 - maken eveneens deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

IC2it BV heeft in 2011 zijn activiteiten overdragen aan de Stichting Isala klinieken; dit impliceert dat IC2it BV zelfstandig btw-plichtig is vanaf 1 april 2011 en geen deel meer uitmaakt van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

4.3.1 Algemeen

Werkwijze

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar vast te stellen is.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar is vast te stellen.

Afwijking in presentatie

De presentatie van de opbrengsten in de resultatenrekening met inbegrip van de vergelijkende cijfers (waar mogelijk) is aangepast aan de gewijzigde bekostiging van onze instelling (zoals toegelicht in hoofdstuk 9 in deze jaarrekening). De presentatie wijkt af van het voorgeschreven model van de Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2015), maar is in overeenstemming met de Ontwerp Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2016). Daarbij hebben wij ervoor gekozen de opbrengst uit hoofde van de garantieregeling separaat in het model op te nemen. Naar onze mening geeft deze presentatie een beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten.

Opbrengsten uit dienstverlening

De opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten; voorwaarde is dat het resultaat

betrouwbaar kan worden geschat, dat wil zeggen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het bedrag kan op betrouwbare wijze worden bepaald
- er zijn waarschijnlijke economische voordelen
- de mate waarin de dienstverlening op de balansdatum is verricht kan op betrouwbare wijze worden bepaald
- de gemaakte kosten en kosten die nog moeten worden gemaakt kunnen betrouwbaar worden bepaald; als dat niet kan dan worden opbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

4.3.2 Pensioenen

Toegezegde pensioenregeling

Stichting Isala klinieken heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. De hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Isala. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Isala draagt hiervoor premies af, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

Dekkingsgraad

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

- Per 1 januari 2014 diende het pensioenfonds een dekkingsgraad van tenminste 104,5% te hebben. De dekkingsgraad (na indexatie) bedroeg toen 109%. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsden. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad voortaan minder sterk schommelen.
- Per 31 december 2015 is de beleidsdekkingsgraad van pensioenfonds Zorg en Welzijn vastgesteld op 97% (bron www.pfwz.nl). Voor het bepalen van de beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde genomen van de voorgaande laatste 12 maanden (dekkingsgraden).

- Op 31 december 2023 moet de dekkingsgraad minimaal 123% zijn. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra storting te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Isala heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Isala heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

4.3.3 Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De honoraria voor vrijgevestigde medisch specialisten zijn als afzonderlijke post benoemd.

4.3.4 Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten omvatten:

- de van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) interest en de aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest
- het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen dan wel ontvangen dividenden van deelnemingen, waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend
- de waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

4.4 Waarderingsgrondslagen WNT

Isala heeft zich voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector, kortweg Wet Normering Topinkomens (WNT), gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader gehanteerd bij het opmaken van deze jaarrekening. Isala is voor de WNT-regeling Zorg ingedeeld in klasse J. De Raad van Toezicht heeft de bestaande klasse-indeling op 17 mei 2016 goedgekeurd dan wel bekrachtigd.

De leden van de Raad van Bestuur hebben voor een bedrag van € 9.760 gedeclareerd (fiscaal onbelast), aanvullend op de reeds in de WNT-tabel opgenomen belaste vergoedingen (€ 28.466).

4.5 Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2015 medisch-specialistische zorg

Grondslagen

Bij de omzetbepaling van DBC-zorgproducten en overige zorgproducten heeft Isala de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten meegenomen van het aanvullend omzetonderzoek 2014 en is de 'Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2015 Medisch Specialistische Zorg (MSZ)' gevolgd.

(Landelijke) onzekerheden

De landelijke onzekerheden waarmee instellingen voor medisch-specialistische zorg (zoals ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) tot en met 2013 in de omzetverantwoording geconfronteerd werden, zijn de afgelopen jaren verder verminderd. De resterende, voor de jaarrekening 2015 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Isala hebben betrekking op de volgende zes punten.

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014.
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015.
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar.
4. De afwikkeling van de FB-systematiek (functie-gerichte budgettering) geldend tot en met 2011.
5. De overgangsregeling kapitaallasten.
6. Overige (lokale) onzekerheden.

Bij de omzetbepaling van de DBC-zorgproducten en overige zorgproducten heeft Isala de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in dit hoofdstuk 4 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2014 meegenomen en verder is de 'Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2015 Medisch Specialistische Zorg' gevolgd.

In de volgende paragrafen is toegelicht wat het effect is van de zes voor Isala van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten (inclusief de status ervan) op de jaarrekening 2015 van Isala.

Toelichting (landelijke) onzekerheden voor jaarrekening 2015

4.5.1 Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2014

De onderhandelingen met de zorgverzekeraars over de finale verrekening van de uitkomsten van het zelfonderzoek 2014 zijn nog onderhanden. De te verwachten uitkomsten van deze onderhandelingen zijn

verwerkt in de jaarrekening 2015. Isala kent het maximale risico, zijnde de door de zorgverzekeraars vastgestelde uitkomst van het zelfonderzoek. Isala gaat ervan uit dat de door de zorgverzekeraars vastgestelde uitkomst een goede basis is voor een betrouwbare schatting van de uiteindelijke uitkomst van de onderhandelingen met de zorgverzekeraars.

4.5.2 Rechtmatigheidscontroles MSZ 2015

Status Handreiking

De Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) hebben in december 2015 een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2015 gepubliceerd. De rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dat oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2015 concluderen. De NZa heeft echter niet bevestigd dat de Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2015 in overeenstemming is met de publiekrechtelijke regelgeving, zodat een inherent risico blijft bestaan.

Onderzoek risico's

Onze instelling heeft op basis van een risicoanalyse onderzoek verricht naar de risico's die voor Isala materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken.

Tevens is Isala op basis van de Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek bezig met de uitvoering van een onderzoek inzake 2015. De voorlopige uitkomsten zijn meegenomen bij het opstellen van deze jaarrekening en gebruikt voor het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting zal Isala de definitieve rapportage vóór 1 juni 2016 aan de representerende zorgverzekeraars aanleveren en volgt vóór 1 december 2016 uitsluitsel over dit onderzoek. De uitkomst van het onderzoek kan naar verwachting van de Raad van Bestuur van Isala leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Isala nuanceringen geboekt.

Doelmatigheidscontroles

De zorgverzekeraars zullen nog doelmatigheidscontroles over 2015 uitvoeren. Isala gaat ervan uit dat de uitkomst ervan geen financieel effect met terugwerkende kracht heeft. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft vooralsnog bestaan.

Privaatrechtelijk heeft Isala geen afspraken ter zake gemaakt met verzekeraars, anders dan de verwerking van de aandachtspunten zoals opgenomen in het landelijke omzetonderzoek en de bepaling van de toekomstige handelswijze op nieuwe doelmatigheidsaspecten.

In deze jaarrekening is de uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en de daarmee samenhangende posten verwerkt.

4.5.3 Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

Isala heeft met de zorgverzekeraars voor 2015 schadelastafspraken gemaakt op basis van aanneemsommen (76%) respectievelijk plafondafspraken (24%). Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2015 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2015, in lijn met de Handreiking omzetverantwoording en rekening houdend met de te verwachten effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2015 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2015.

De uiteindelijke uitkomsten zullen pas naar voren komen uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

4.5.4 Afwikkeling FB tot en met 2011

De NZa heeft met de circulaire van 4 juli 2014 de uitgangspunten voor de finale afwikkeling van de functiegerichte budgettering (FB) kenbaar gemaakt zoals die in overleg met de veldpartijen tot stand zijn gekomen. De koepels ZN, NVZ en NFU hebben een convenant gesloten over de procedure van afwikkeling. Voor Isala is overeenstemming bereikt over de omvang van de afwikkeling van de ultimo 2015 opgenomen post 'nog in tarieven te verrekenen bedragen in de balans'. Het verschil met de ultimo 2014 opgenomen schuld ten bedrage van € 256.067 is ten laste van het resultaat 2015 gebracht.

4.5.5 Overgangsregeling kapitaallasten

Isala heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2142) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie Isala recht heeft voor 2015. In de balans per ultimo 2015 is een bedrag van € 5,1 miljoen als beste schatting voor de vordering opgenomen. Tevens is in de omzet het verschil verwerkt tussen het vorig jaar ingeschatte bedrag en de geactualiseerde inschatting. Isala is voornemens om in juni 2016 de aanvraag tot suppletie met daarbij een bestuursverklaring in te dienen bij de NZa. Op het opgenomen bedrag is de volgende onzekerheid van toepassing: er loopt bij de NZa nog een bezwaarprocedure voor de juiste toepassing van de rentemethodiek ten aanzien van de beschikkingen over 2013 en 2014.

4.5.6 Overige (lokale) onzekerheden

Ten aanzien van het schaduwbudget met betrekking tot de transitieregeling loopt een procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Voorzichtigheidshalve is geen rekening gehouden met eventuele baten naar aanleiding van deze procedure. Naar verwachting zal de uitspraak van de te houden hoorzitting plaatsvinden in de tweede helft van 2016. Met betrekking tot de MSB's zijn afspraken gemaakt op basis van het schadejaar. Er bestaat onzekerheid over het moment van afwikkeling met de zorgverzekeraars en de wijze van verrekening van de uitkomsten van het zelfonderzoek.

Voor de PAAZ is een zelfonderzoek uitgevoerd over 2013. Voor 2014 en 2015 zijn nog geen zelfonderzoeken uitgevoerd. Voor de jaren 2014 en 2015 heeft derhalve een schatting plaatsgevonden op basis van de uitkomsten uit 2013.

4.6 Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Isala op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

4.7 Ondertekening jaarrekening

De datum van opmaken van de jaarrekening 2015 is 17 mei 2016.

5. Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015

5.1 Immateriële vaste activa

5.1 Immateriële vaste activa per	31 december 2015	31 december 2014
Vooruitbetalingen op immateriële activa Isala Diaconessenhuis	0	158.725
Vooruitbetalingen op immateriële activa VVT	0	308.626
Totaal immateriële vaste activa	0	467.351

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
Boekwaarde per 1 januari	467.351	643.925
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijvingen	189.280	218.322
Af: versnelde afschrijvingen	0	-41.748
Af: deconsolidatie VVT	278.071	0
Boekwaarde per 31 december 2015	0	467.351

5.2 Materiële vaste activa

5.2 Materiële vaste activa per	31 december 2015	31 december 2014
Bedrijfsgebouwen en terreinen	220.667.329	233.661.135
Machines en installaties	103.220.015	119.455.046
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	84.974.673	81.660.615
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	7.538.074	11.482.787
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	416.400.091	446.259.583

Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
Boekwaarde per 1 januari	446.259.582	441.122.007
Bij: investeringen	17.858.790	42.094.600
Af: afschrijvingen	35.000.631	34.780.114
Af: bijzondere waardeverminderingen	605.450	2.176.909
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: deconsolidatie VVT	12.112.201	0
Boekwaarde per 31 december 2015	416.400.091	446.259.583

Toelichting materiële vaste activa

- In 2015 is voor € 13,1 miljoen geïnvesteerd in locatie Zwolle. Hiervan is circa € 4,0 miljoen gerelateerd aan bouwwerkzaamheden, circa € 2,7 miljoen is ICT-gerelateerd, het overige bedrag van € 6,6 miljoen is geïnvesteerd in met name medische inventarissen.
- In 2015 is voor € 3,9 miljoen geïnvesteerd in locatie Meppel: voor € 1,7 miljoen aan automatisering, en € 2,2 miljoen aan inventarissen.
- De deconsolidatie betreft de administratieve verwerking van de afsplitsing van VVT (zoals toegelicht op pagina 8).

- De materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering bestaan met name uit investeringen in medische inventarissen. Een deel hiervan is al wel in gebruik gesteld; bij de in gebruik genomen apparatuur is gestart met de afschrijving ervan.

Een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep is weergegeven in het mutatieoverzicht in hoofdstuk 7.

De gestelde zekerheden zijn vermeld in paragraaf 5.14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

5.3 Financiële vaste activa

5.3 Financiële vaste activa per	31 december 2015	31 december 2014
Verstrekte leningen	951.000	951.000
Afschrijvingen/aflossing	-487.324	-205.100
Resultaat deelneming	156.897	44.274
Geblokkeerde bankrekening	3.200.000	0
Totaal financiële vaste activa	3.820.573	790.174

Het verloop van de financiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
Boekwaarde per 1 januari	790.174	952.077
Bij: investeringen	0	0
Bij: resultaat deelnemingen	112.623	43.197
Bij: geblokkeerde bankrekening	3.200.000	0
Af: ontvangen dividend/aflossing	282.224	205.100
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december 2015	3.820.573	790.174

Toelichting financiële vaste activa

- In 2015 is voor Isala Apotheek BV een voordelig resultaat behaald van € 112.623 (€ 44.274 tot en met 2014).
- Stichting Isala klinieken heeft in 2013 een onderhandse lening verstrekt aan Isala Apotheek BV ter hoogte van € 851.000, met een aflossingsperiode van 10 jaar. Voor deze lening is Isala Apotheek een rente van 7,2% verschuldigd.
- Van de aflossingen die in 2015 zijn gedaan, is € 200.000 een extra aflossing en € 82.224 een reguliere aflossing.
- Een bedrag van € 60.000 heeft betrekking op een

lening aan de vakgroep Anesthesie van locatie Meppel (2014: € 80.000).

- De geblokkeerde rekening ter hoogte van € 3,2 miljoen betreft een af te lossen bedrag van een langlopende lening die is overgenomen van VVT. Het betreft de lening van de Waterschapsbank (zie hoofdstuk 8 Langlopende leningen, onder: Isala locatie Meppel VVT Zorgcombinatie Noorderboog).

5.4 Voorraden

5.4 Voorraden per	31 december 2015	31 december 2014
Medische middelen	11.263.412	10.214.040
Voedingsmiddelen	0	30.235
Overige voorraden	95.798	94.252
Totaal voorraden	11.359.210	10.338.527

Overheveling geneesmiddelen

Met ingang van 1 januari 2015 is een aantal gespecialiseerde geneesmiddelen, behorende tot de groep 'overige oncolytica' overgeheveld naar de ziekenhuizen. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft deze overheveling op 15 mei 2014 aangekondigd in een brief aan de Tweede Kamer. In 2014 vond de overheveling van de fertiliteitshormonen plaats en in 2015 de overheveling

van een groot deel van de orale oncolytica die nog vallen onder de aanspraak farmaceutische zorg. De voorraadhoogte is met name hierdoor ten opzichte van ultimo 2014 met € 1,0 miljoen toegenomen.

Incourante voorraden

Een voorziening voor incurante voorraden is in beide boekjaren niet noodzakelijk geacht.

5.5 Onderhanden werk DBC's en DBC-zorgproducten

5.5 Onderhanden werk DBC's en DBC-zorgproducten per	31 december 2015	31 december 2014
Onderhanden werk DBC's GGZ	4.547.995	6.060.652
Onderhanden werk DBC's GRZ	0	471.620
Netto onderhanden werk uit hoofde van DBC's	4.547.995	6.532.272
Onderhanden werk DBC-zorgproducten	62.342.610	65.209.032
Voorziening onderhanden werk	-28.262.739	-47.500.616
Netto onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten	34.079.871	17.708.416
Voorschot verzekeraars	-98.882.556	-68.096.182
Rubricering onder vorderingen en overlopende activa	55.967.925	41.808.520
Rubricering onder kortlopende schulden en overlopende passiva	7.923.327	5.195.906
Totaal onderhanden werk DBC's en DBC-zorgproducten	3.636.562	3.148.932

Daling PAAZ

Voor het onderdeel PAAZ (GGZ) gold een daling van de onderhandenwerkwaarde. De oorzaak van de daling was de facturatie van de productie van voorgaande jaren.

DBC-zorgproducten

Vanaf 2015 wordt de onderhandenwerkwaarde van DBC-zorgproducten bepaald door middel van een gecertificeerde OHW-grouper. Hierdoor was sprake van een eenmalige verhoging van de balanswaarde. Daarnaast werd de waardering positief beïnvloed door de integrale tarieven (waardering van het honorarium). Desondanks is de waarde van het bruto onderhanden

werk DBC-zorgproducten gedaald in 2015, namelijk als gevolg van de verkorting van de doorlooptijden van de DBC's (120-dagen).

De voorziening 'onderhanden werk' betreft de overschrijding van de contractafspraken met de verzekeraars voor 2015, waarvoor conform de Handreiking een voorziening gevormd moet worden. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds gedane terugbetalingen.

Per verzekeraar

De onderhandenwerkpositie wordt per verzekeraar bepaald. Verstrekte voorschotten worden waar nodig in mindering gebracht op het onderhanden

werk DBC-zorgproducten, de nog te factureren overige zorgproducten en de resterende saldi op de debiteurenvordering. Een resterend negatief saldo wordt opgenomen onder de kortlopende schulden.

5.6 Vorderingen en overlopende activa

5.6 Vorderingen en overlopende activa per	31 december 2015	31 december 2014
Vorderingen		
Debiteuren	87.659.481	65.207.210
Verrekenende voorschot en overfinanciering	-51.041.821	-40.739.978
Inkomende betalingen onderweg	0	1.945
Voorziening dubieuze debiteuren	-900.926	-1.407.803
Totaal debiteuren	35.716.735	23.061.374
Te factureren overige zorgproducten	5.421.300	1.079.760
Voorschot overige zorgproducten	-4.926.104	-1.068.542
Nettopositie overige zorgproducten	495.195	11.218
Nog te ontvangen bedragen	12.575.580	11.876.115
Vorderingen op maatschappen en verbonden rechtspersonen	0	7.692.216
Overige vorderingen	38.092	5.800.359
Totaal overige vorderingen	12.613.672	25.368.690
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	5.989.097	5.735.225
Totaal overlopende activa	5.989.097	5.735.225
Totaal vorderingen en overlopende activa	54.814.700	54.176.507

Debiteuren

De debiteurenstand (voor verrekening van voorschotten) is toegenomen met ruim € 22,5 miljoen. Dit komt doordat de contractering over 2015 later was afgerond op het verslagmoment en dat derhalve meer facturatie openstond op het verslaggevingsmoment. De voorziening 'dubieuze debiteuren' is verlaagd vanwege een schattingswijziging die is doorgevoerd.

Te factureren overige zorgproducten

De te factureren overige zorgproducten zijn met € 4,3 miljoen gestegen als gevolg van nog te factureren extramurale geneesmiddelen en neonatale intensive care-dagen. Dit wordt deels gecompenseerd door ontvangen voorschotten.

Overige vorderingen

De daling van € 5,8 miljoen in de overige vorderingen wordt voor € 3,4 miljoen veroorzaakt door de afsplitsing van VVT.

Verpanding

Voor de verpanding van de vorderingen zie paragraaf 5.14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

Looptijd

De vorderingen hebben doorgaans een looptijd korter dan een jaar. Bij debiteurenvorderingen wordt een voorziening opgenomen naar rato van looptijd (zie paragraaf 4.1.11 Vorderingen).

Als gevolg van de werkelijke afboekingen in de afgelopen jaren heeft in 2015 een schattingswijziging plaatsgevonden van de gehanteerde percentages in de voorziening 'dubieuze debiteuren'; het effect hiervan is € 0,6 miljoen voordelig.

5.7 Vorderingen uit hoofde van bekostiging

5.7.1 Vorderingen uit hoofde van bekostiging/Financieringstekort

5.7.1 Vorderingen uit hoofde van bekostiging/Financieringstekort			
	Stand 1 januari 2015	Mutaties	Stand 31 december 2015
Isala Zwolle	0	0	0
Isala Diaconessenhuis PAAZ	286.856	-286.856	0
Verpleeghuis	0	0	0
Totaal	286.856	-286.856	0

Beschikkingen NZa

- De van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ontvangen beschikkingen voor de transitierегeling zijn geïncasseerd in 2015. Er loopt bij het College voor Beroep voor het Bedrijfsleven nog een beroepsprocedure tegen de NZa die zich richt op de juiste toepassing van het schaduwbudget. Deze procedure is naar verwachting medio 2016 afgerond.
- Voor 2013 en 2014 zijn met betrekking tot de

garantieregeling beschikkingen van de NZa ontvangen en geïncasseerd. De in de jaarrekening opgenomen vordering heeft betrekking op 2015. De omvang van dit bedrag is op zorgvuldige en prudente wijze bepaald. Er loopt nog een bezwaarprocedure bij de NZa voor de jaren 2013 en 2014. Het bezwaar richt zich met name op een juiste toepassing van de rentemethodiek.

5.7.2 Vorderingen uit hoofde van bekostiging/Garantieregeling kapitaallasten

5.7.2 Vorderingen uit hoofde van bekostiging/Garantieregeling kapitaallasten per		
	31 december 2015	31 december 2014
Specificatie:		
• vordering uit hoofde van de transitierегeling	0	4.812.999
• vordering uit hoofde van de garantieregeling	5.153.694	14.929.435
Totaal	5.153.694	19.742.434

5.8 Liquide middelen

5.8 Liquide middelen per		
	31 december 2015	31 december 2014
Bankrekeningen	175.288.489	104.418.809
Kassen	22.028	50.075
Totaal liquide middelen	175.310.517	104.468.884

Toelichting liquide middelen

- Ten opzichte van 31 december 2014 is de bankstand toegenomen met € 70,8 miljoen (zie ook hoofdstuk 3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015). Deze toename is voornamelijk veroorzaakt door het in 2015 alsnog tijdig kunnen factureren aan zorgverzekeraars en incasseren van de vorderingen.
- Een bedrag van € 7,3 miljoen staat op een geblokkeerde rekening en is bestemd voor het aflossen van een langlopende lening (€ 3,2 miljoen hiervan is gerubriceerd onder de financiële vaste

activa). Voor de rest staan de liquide middelen ter vrije beschikking van de afzonderlijke entiteiten.

- Op de balansdatum heeft Isala Zwolle een doorlopende kredietovereenkomst voor het werkkapitaal van € 50,0 miljoen en Isala Diaconessenhuis van € 10,0 miljoen. In maart 2016 is laatstgenoemde faciliteit opgezegd.

Voor de verstrekte zekerheden zie paragraaf 5.14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

5.9 Groepsvermogen

5.9 Groepsvermogen				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Kapitaal	28.411	0	-28.320	91
Bestemmingsreserve rendementsdeling	619.402	0	-147.953	471.449
Bestemmingsreserve fondsen	2.517.673	496.348	-687.746	2.326.275
Algemene reserves	121.891.889	25.346.709	-5.799.295	141.439.303
Algemene reserve BV's	4.058.859	551.856	-3.503.224	1.107.491
Aandeel van derden	652.728	441.351	-476.280	617.799
Totaal groepsvermogen	129.768.962	26.836.263	-10.642.818	145.962.408

Toelichting groepsvermogen

- Het groepsvermogen uitgedrukt in een percentage van de totale balans bedraagt 21,7% per 31 december 2015 (2014: 20,3%). Hierbij wordt het balanstotaal gecorrigeerd voor het saldo 'financieringsoverschot' voor zover daar liquide middelen tegenover staan.
- De solvabiliteitsratio van de bedrijfsopbrengsten bedraagt 21,1% per 31 december 2015 (2014: 21,6%).
- Als gevolg van de afsplitsing van VVT is het

groepsvermogen gedaald met € 5,8 miljoen.

- De onttrekking in het kapitaal heeft betrekking op de afsplitsing van VVT.

De gesegmenteerde balansen zijn opgenomen in hoofdstuk 15 Gesegmenteerde balansen en resultatenrekeningen 2015. Hieruit is het effect van de fusie tussen Stichting Holding Isala klinieken en Stichting Zorgcombinatie Noorderboog op te maken.

5.9.1 Bestemmingsreserve rendementsdeling

5.9.1 Bestemmingsreserve rendementsdeling				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Bestemmingsreserve rendementsdeling	619.402	0	-147.953	471.449
Totaal	619.402	0	-147.953	471.449

Onttrekking in 2015

Met ingang van 2008 is de bestemmingsreserve 'rendementsdeling' ingevoerd. Deelnemende maatschappen en/of vakgroepen moeten in samenspraak met het RVE-management een voorstel doen aan de Raad van Bestuur voor de besteding van het

ter beschikking gestelde rendement.

De onttrekking in 2015 heeft betrekking op de afschrijvingen op de bestedingen door de deelnemende maatschappen van de in 2008 tot en met 2011 opgebouwde gelden. Na 2011 zijn geen nieuwe dotaties verwerkt op de bestemmingsreserve.

5.9.2 Bestemmingsreserve fondsen

5.9.2 Bestemmingsreserve fondsen				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Bestemmingsreserve fondsen	2.517.673	496.348	-687.746	2.326.275
Totaal	2.517.673	496.348	-687.746	2.326.275

Beperking

De Raad van Bestuur heeft de beperking aangebracht dat de uitgaven uit de reserves van de bestemmingsfondsen ten goede komen aan de resultaatverantwoordelijke

eenheid aan welke de reserve is gekoppeld. Het saldo van de bestemmingsreserves is gemaximeerd evenals de jaarlijkse mutatie.

5.9.3 Specificatie algemene reserves

5.9.3 Specificatie algemene reserves				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Algemene reserve	121.891.889	25.346.709	-5.799.295	141.439.303
Totaal	121.891.889	25.346.709	-5.799.295	141.439.303

Toelichting algemene reserves

- De onttrekking in de algemene reserve heeft betrekking op de afsplitsing van VVT.

- De resultaatbestemming is verwerkt conform paragraaf 16.3 Resultaatbestemming.

5.9.4 Specificatie algemene reserve besloten vennootschappen

5.9.4 Specificatie algemene reserve besloten vennootschappen				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Isala Onroerend Goed BV	7.036.602	0	-3.006.541	4.030.061
Dermatologisch centrum Isala BV (51%)	670.190	439.233	-495.720	613.703
IC2it BV	-3.692.207	0	-962	-3.693.169
Isala Apotheek BV (50%)	44.274	112.623	0	156.897
Totaal	4.058.859	551.856	-3.503.224	1.107.491

5.9.5 Specificatie aandeel van derden

5.9.5 Specificatie aandeel van derden				
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31 december 2015
Zwolse Dermatologen BV	652.728	441.351	-476.280	617.799
Totaal	652.728	441.351	-476.280	617.799

Toelichting aandeel van derden

- De Zwolse Dermatologen BV heeft een aandelenbelang van 49% in Dermatologisch centrum Isala BV.
- De dotatie heeft betrekking op het resultaat van Dermatologisch centrum Isala BV over 2015 (49%).

- De onttrekking heeft betrekking op het aan de Maatschap Zwolse Dermatologen uitgekeerde dividend als gevolg van het op 11 maart 2015 genomen besluit tot uitkering van € 54 per aandeel.

5.10 Voorzieningen

5.10 Voorzieningen					
	Stand 1 januari 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand 31 december 2015
Levensfasebudget-uren	18.941.689	6.338.053	-1.919.866	-1.304.039	22.055.838
Levensfasebudget-uren 45+	1.810.176	202.576	0	-534.271	1.478.481
Reorganisatie	8.945.461	440.922	-2.800.605	-396.681	6.189.096
Jubileumuitkeringen	3.815.986	527.724	-518.187	-649.146	3.176.377
Uitkering bij pensioen	0	606.110	0	0	606.110
Loondoorbetaling bij ziekte	737.874	189.423	-245.034	-32.107	650.156
Reservering nacontrole/zelfonderzoek	7.783.564	5.768.835	0	-3.056.600	10.495.799
Belastinglatentie	15.693	0	0	-4.451	11.242
Medische aansprakelijkheid	453.176	347.172	0	0	800.348
Herstelkosten	340.000	0	0	-340.000	0
Voorziening eenmalige uitkering cao	318.000	0	-318.000	0	0
Overige voorzieningen	0	600.000	0	0	600.000
Totaal voorzieningen	43.161.619	15.020.815	-5.801.692	-6.317.295	46.063.447

De mate waarin de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd per 31 december 2015:

	31 december 2015
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	5.388.428
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar)	40.675.019
• hiervan langlopend (> 5 jaar)	27.595.665

Persoonlijke levensfasebudget-uren

De voorziening 'persoonlijke levensfasebudget-uren' is met ingang van 1 januari 2015 geherrubriceerd van de 'kortlopende schulden' naar de voorzieningen. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast (€ 18,9 miljoen). De reservering 'PLB-uren' is gevormd voor de verplichtingen uit hoofde van het persoonlijk levensfasebudget (PLB) die Stichting Holding Isala klinieken heeft tegenover personeel dat bij haar en haar dochtermaatschappijen werkzaam is. Deze voorziening is naar rato van het dienstverband jaarlijks opgebouwd in uren tegen het bruto uurloon inclusief sociale lasten. De werknemer kan zijn/haar bij de werkgever opgespaarde PLB-uren in beginsel naar eigen inzicht en wensen besteden en daarbij kiezen uit twee mogelijkheden: ofwel jaarlijks (een deel van) het verlof opnemen, of het verlof in tijd (verlofuren) opsparen voor verlofopname(s) op een (veel) later (senior)moment. Het PLB-verlof kent op dit moment geen verjaringstermijn. De medewerker kan zijn/haar PLB-uren inzetten voor opleiding, ontwikkeling en extra inkomen (op basis van het actuele uurloon). De reservering heeft een langlopend karakter.

Levensfasebudget-uren 45+

De voorziening 'levensfasebudget-uren 45+' heeft betrekking op de overgangsregeling voor 45-49-jarigen. Iedere werknemer die op 31 december 2009 45 jaar of ouder is, maar nog geen 50 jaar, ontvangt in de maand waarin hij/zij 55 jaar wordt een eenmalige storting van 200 uur in zijn/haar levensfasebudget. Deze regeling is verwerkt als een non-activiteitsregeling. Daarbij is de contante waarde van het op te bouwen recht bepaald, rekening houdend met een blijfkans van de medewerker van 90%. In 2015 zijn voor het eerst uren toegekend aan medewerkers die voor de regeling in aanmerking kwamen. De voorziening heeft een langlopend karakter. De contante waarde is bepaald op basis van 3,5% rente.

Reorganisatie

De reorganisatievoorziening bestaat uit vier componenten, namelijk: 'centraal afgekondigde reorganisatie', 'herplaatsbaren', 'ontslagvergoedingen' en 'mobiliteitsvoorziening'.

Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Jubileumuitkeringen

De voorziening 'jubileumuitkeringen' is gevormd voor de verplichtingen die Stichting Holding Isala klinieken heeft tegenover haar personeel uit hoofde van jubileumuitkeringen. De voorziening is berekend op basis van het aantal verstreken dienstjaren. Hierbij is rekening gehouden met een gefaseerde blijfkans van het personeel van 0% met een leeftijd jonger dan 20 jaar, van 25% tussen 20 en 30 jaar, van 45% tussen 30 en 40 jaar, van 65% tussen 40 en 50 jaar, van 85% tussen 50 en 60 jaar en tenslotte van 100% bij 60 jaar en ouder. Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. Uitgangspunt voor de bepaling is dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet. De voorziening heeft een langlopend karakter.

Uitkering bij pensioen

De voorziening 'uitkering bij pensioen' is gevormd voor de verplichtingen die Stichting Holding Isala klinieken heeft tegenover haar personeel uit hoofde van een gratificatie, aan medewerkers uit te keren bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Er is rekening gehouden met een gefaseerde blijfkans van het personeel van 0% met een leeftijd jonger dan 20 jaar, van 15% tussen 20 en 30 jaar, van 35% tussen 30 en 40 jaar, van 55% tussen 40 en 50 jaar, van 75% tussen 50 en 60 jaar en tenslotte van 90% bij 60 jaar en ouder. Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. Uitgangspunt voor de bepaling is dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet. De voorziening heeft een langlopend karakter.

Loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening 'loondoorbetaling bij ziekte' is gevormd voor de verplichtingen die Stichting Holding Isala klinieken heeft tegenover personeelsleden die op de balansdatum langer dan 6 maanden ziek zijn. De voorziening is berekend voor een loondoorbetalingstermijn van maximaal 24 maanden. Het eerste jaar wordt 100% van het salaris doorbetaald en in het tweede jaar 70% van het salaris. De kans dat een medewerker de volledige termijn van 24 maanden ziek blijft, is gesteld op 50%. Aangezien de berekening gebaseerd is op een maximale doorbetalingstermijn van 24 maanden is deze voorziening als kortlopend te beschouwen. Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. Uitgangspunt voor de bepaling is dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet.

Reservering nacontrole/zelfonderzoek

Onder de rubriek 'reservering nacontrole/zelfonderzoek' vallen de zelfonderzoeken en rechtmatigheidscontroles. Het gaat hier om risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars.

Belastinglatentie

In 2009 is gebruikgemaakt van de willekeurige afschrijving op bedrijfsmiddelen bij Dermatologisch centrum Isala BV, die als tijdelijke maatregel is toegestaan. Nieuwe bedrijfsmiddelen worden fiscaal in 2 jaar afgeschreven. Het ontstane verschil tussen het bedrijfseconomisch resultaat en het fiscaal resultaat is de grondslag voor de belastinglatentie, die in latere jaren zal vrijvallen. In 2010 tot en met 2015 is geen gebruik gemaakt van de regeling. Van de voorziening is geen contante waarde bepaald. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Medische aansprakelijkheid

De post 'medische aansprakelijkheid' betreft risico's ten aanzien van medische aansprakelijkheid voor het deel dat niet is gedekt uit de aansprakelijkheidsverzekering.

Herstellkosten

De voorziening 'herstellkosten' was bedoeld voor toekomstige uitgaven aan het huidige vastgoed van Isala Zwolle inzake herstel dan wel sloop bij buiten-gebruikstelling. De voorziening is in 2015 vrijgevallen ten gunste van het resultaat, omdat geen sprake is van een feitelijke verplichting.

Voorziening eenmalige uitkering cao

De voorziening 'eenmalige uitkering cao' is in 2014 gevormd bij Isala Noorderboog en was bedoeld voor de eenmalige uitkering in juli 2015 waar medewerkers volgens de cao recht op hadden. De eenmalige uitkering is ten laste van de voorziening gebracht.

Overige voorzieningen

Onder de overige voorzieningen zijn de sloopkosten opgenomen van de ombouw van het Diaconessenhuis in Meppel (€ 0,6 miljoen).

Deconsolidatie

De afsplitsing van VVT is verwerkt in de vrijval van de diverse voorzieningen, namelijk:

- bij 'jubileumuitkering': € 0,4 miljoen
- bij 'loondoorbetaling bij ziekte': € 0,1 miljoen
- bij 'reorganisatie': € 0,4 miljoen.

5.11 Langlopende schulden

5.11 Langlopende schulden per	31 december 2015	31 december 2014
Schulden aan banken	24.491.790	33.240.970
Schulden aan banken vanwege de nieuwbouw	241.500.000	255.500.000
Schulden btw-integratieheffing nieuwbouw	58.355.395	55.461.284
Stand langlopende schulden	324.347.185	344.202.254

Het verloop van de langlopende schulden in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2015	2014
Stand per 1 januari	363.456.260	318.717.513
Bij: nieuwe leningen	0	60.000.000
Bij: schulden btw-integratieheffing nieuwbouw	2.894.111	4.675.054
Af: aflossingen	20.137.085	19.936.307
Stand 31 december	346.213.286	363.456.260
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	21.866.101	19.254.006
Stand langlopende schulden per 31 december	324.347.185	344.202.254

	31 december 2015	31 december 2014
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	21.866.101	19.254.006
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar), balanspost	324.347.185	344.202.254
• hiervan langlopend (> 5 jaar)	198.084.884	216.190.250

Btw-integratieheffing

In verband met de nieuwbouw is geopteerd voor toepassing van de btw-integratieheffing. De teruggevraagde btw inzake de inkoopfacturen wordt gereserveerd opdat op het betalingsmoment in 2018 de verschuldigde integratieheffing kan worden voldaan.

De schuld uit hoofde van de btw-integratieheffing is niet contant gemaakt.

De gestelde zekerheden en voorwaarden zijn opgenomen in paragraaf 5.14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

5.11.1 Ratio's ten behoeve van banken

5.11.1 Ratio's ten behoeve van banken	2015		2014	
(ten behoeve van lening Cons Fac. A 266301)	Norm	Realisatie	Norm	Realisatie
Solvabiliteit balanstotaal	20,0%	21,7%	16,5%	20,3%
Solvabiliteit bedrijfsopbrengsten		21,1%	20,0%	21,6%
EBITDA		84.969.627		66.914.749
DSCR	>1,3	2,3	>1,2	1,8

EBITDA

Per 31 december 2015 bedraagt de EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation): € 84.969.627 (ultimo 2014: € 66.914.749).

EBITDA is: de som van de nettowinst plus winstbelasting plus betaalde rente minus ontvangen rente plus buitengewone lasten minus buitengewone baten plus afschrijvingen plus afwaardering van activa plus resultaat op deelnemingen.

DSCR

Per 31 december 2015 bedraagt de DSCR (Debt Service Coverage Ratio): 2,3 (ultimo 2014: 1,8).

DSCR is: EBITDA gedeeld door betaalde rente en aflossingsverplichtingen, waarbij onder de aflossingsverplichtingen wordt verstaan:

- de aflossingsverplichtingen zoals vermeld in de jaarrekening van het voorgaande boekjaar (exclusief vervroegde aflossingen)
- de aflossingsverplichting voor nieuwe leningen aangegaan in het betreffende boekjaar.

5.12 Schulden uit hoofde van bekostiging

5.12 Schulden uit hoofde van bekostiging			
	Stand 1 januari 2015	Mutaties	Stand 31 december 2015
Financieringsoverschot Isala Diaconessenhuis PAAZ	1.703.018	-1.354.488	348.530
Financieringsoverschot Isala Zwolle PAAZ	569.218	-569.218	0
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	2.272.236	-1.923.706	348.530

5.13 Kortlopende schulden en overlopende passiva

5.13 Kortlopende schulden en overlopende passiva per	31 december 2015	31 december 2014
Crediteuren	26.377.763	19.870.541
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	21.866.100	19.254.006
Belastingen en sociale premies	13.128.637	13.867.791
Schulden ter zake pensioenen	3.088.177	4.135.972
Btw-verplichting	841.050	399.363
Betaalbaar gestelde rente	4.548.788	4.737.485
Overige kortlopende schulden:	28.728.537	18.098.320
• schulden aan vakgroepen/MSB en verbonden rechtspersonen	9.410.741	3.830.693
• te betalen salarissen	10.198.909	8.653.733
• niet-verrekende voorschotten	7.923.327	5.195.906
• overige	1.195.559	417.988
Overlopende passiva:	55.194.725	39.910.699
• vakantie-uren	5.944.023	9.111.944
• reservering Traumacentrum/OTO-gelden	1.050.102	1.299.626
• reservering innovatiefonds	100.000	700.000
• nog te ontvangen facturen	8.348.009	7.111.446
• reservering diverse schadevergoedingen	862.536	1.470.737
• terug te betalen voorschotten verzekeraars	33.195.049	5.594.634
• overige	5.695.005	14.622.311
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	153.773.777	120.274.177

Aflossingsverplichtingen

Met ingang van 2014 wordt op de langlopende lening van het bankenconsortium voor de nieuwbouw van Isala Zwolle jaarlijks € 14,0 miljoen afgelost.

De overige aflossingen betreffen de 'oude' langlopende leningen van Isala locatie Zwolle en Isala locatie Meppel, waarvan in 2014 voor Isala locatie Zwolle vier finale aflossingen zijn gedaan ter hoogte van € 1,1 miljoen.

Niet-verrekenende voorschotten

Het onderhanden werk wordt in samenhang met de verstrekte voorschotten beoordeeld per verzekeraar. De voorschotten worden daarbij per verzekeraar verrekend met het onderhanden werk, de overige zorgproducten en de vorderingen op de zorgverzekeraar.

Het resterende saldo 'voorschot' wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden en overlopende passiva. Het gepresenteerde saldo betreft het voorschot van Isala locatie Zwolle.

Terug te betalen voorschotten verzekeraars

De post 'terug te betalen voorschotten zorgverzekeraars' heeft betrekking op die situaties waarbij met zorgverzekeraars zorgkostenplafonds of aanneemsommen zijn overeengekomen en waarbij de waarde van de werkelijk geleverde zorgprestaties de afspraak overstijgt. Het betreft de jaren 2012 tot en met 2014. Deze wijze van contractering is met ingang van de overgang naar DOT voor het eerst geïntroduceerd.

De posten onder de overlopende passiva hebben een kortlopend karakter.

5.14 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

5.14.1 Huur

Ten behoeve van haar exploitatie huurt Stichting Holding Isala klinieken diverse panden, ruimten en

terreinen van derden. Zie het volgende overzicht met een korte omschrijving van het gebruik, de huurperiode en de huurprijzen per jaar.

Huur door Stichting Holding Isala klinieken van panden, ruimten en terreinen					
Isala Zwolle	Soort gebruik	Verhuurder	Van	Tot	Huurprijs per jaar
Mondriaan-gebouw Dr. van Deenweg	huisvesting stafdiensten en academie	Mayfield	01-07-2013	31-12-2018	€ 1.006.000
Gebouw ARBO-unie	huisvesting Traumacentrum	De Groene Groep	15-10-2009	30-06-2016	€ 58.000
Polikliniek Heerde	huisvesten van poliklinieken in de regio	Stichting Viattence	01-04-2010	01-08-2016	€ 36.000
Polikliniek Hattem	huisvesting kaakchirurgie	Tandheelkunde Hattem	01-04-2010	31-03-2017	€ 31.000
Landstede	kantoorruimte Sportgeneeskunde	Landstede Sportcentrum	01-11-2012		€ 21.000
250 Parkeerplaatsen Ceintuurbaan	parkeren medewerkers	Stadion Zwolle Ontwikkeling BV	01-04-2015	31-03-2018	€ 79.000
Dr. Stolteweg 84-96	huisvesting Leef- en beweegcentrum	Stichting Beheer TMOI CV	01-04-2016	31-03-2026	€ 128.000

Overige huurovereenkomsten

- Isala heeft per juni 2015 een huurovereenkomst met Ricoh vanwege haar afdrupark, voor een jaarbedrag van € 1,1 miljoen en voor een periode van 5 jaar.
- Isala Zwolle heeft een aantal leasecontracten afgesloten inzake vervoersmiddelen voor een totaalbedrag van € 158.680.

5.14.2 Verhuur

Stichting Holding Isala klinieken verhuurt onroerend goed in haar bezit aan derden. Zie het volgende overzicht met een korte omschrijving van het gebruik, de huurperiode en de huurprijzen per jaar.

Verhuur onroerend goed Stichting Holding Isala klinieken					
Isala Zwolle	Soort gebruik	Huurder	Van	Tot	Huurprijs per jaar
Dr. van Heesweg 2 totaal 4140 m ²	verpleeg- en reactiveringscentrum	St. Woonzorgconcern IJsselheem	01-09-2013	01-09-2033	€ 964.000
Dr. van Heesweg 2 totaal 480 m ²	huisartsenpost	Medische regio groep	01-08-2013	01-08-2018	€ 126.000
Dr. van Heesweg 2 totaal 233 m ²	exploiteren poliklinische apotheek	Isala Apotheek BV	01-08-2013	01-08-2018	€ 61.000
Dr. van Heesweg 2 totaal 564 m ²	bezoekersrestaurant en winkel	Vermaat Winkels/ Restaurants	01-07-2013	01-07-2028	€ 150.000
Dr. Spanjaardweg 1	levering diensten	U Healthcare BV	01-01-2014	31-12-2023	€ 137.000
Parkeerterrein Van Ittersumstraat	parkeren	Gemeente Zwolle	01-03-2015	28-02-2025	€ 60.000

5.14.3 Isala Zwolle financieringsafspraken

Faciliteiten

- Faciliteit A is op 14 maart 2014 vastgeklikt op € 280,0 miljoen met een looptijd van 20 jaar en een variabel rentepercentage gebaseerd op de 3-maands Euribor verhoogd met een liquiditeits- en risico-opslag; de opslag wordt op 31 december 2028 herzien. Per 31 december 2015 is van de financiering Faciliteit A € 280,0 miljoen opgenomen. De bijbehorende generieke renteswap eindigt op 1 januari 2029. Aan het einde van de looptijd (1 januari 2029) zal de waarde van de generieke renteswap nihil zijn.
- Stichting Isala klinieken kan additioneel beschikken over Faciliteit E met doelomschrijving: terugbetaling integratieheffing (uiterlijk ultimo 2018), een limiet van € 60,0 miljoen, vooralsnog een looptijd van 5 jaar na opname en een variabel rentepercentage gebaseerd op de 3-maands Euribor verhoogd met een liquiditeits- en risico-opslag. De liquiditeits- en risico-opslag zal in 2018 worden vastgesteld. De rente van Faciliteit E is op 14 maart 2014 middels de generieke renteswap vanaf 1 januari 2019 voor € 30,0 miljoen ingedekt met een lineair aflossingsschema van 5 jaar.
- Door het aangaan van de generieke renteswap wordt de variabele rente van de lening omgezet naar een vaste rente, groot 4,6% (exclusief opslagen).
- De totaal cumulatief op te nemen voorziening 'overhedge' ultimo 2015 dient nihil te bedragen.

Zekerheden

Ten behoeve van de hoofdovereenkomst zijn diverse zekerheden gesteld, namelijk:

- Akte van vuistloos pandrecht van roerende zaken tussen de zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers
- Akte van stille verpanding van vorderingen tussen

zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers

- Akte van openbare verpanding van vorderingen tussen de zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers
- Akte van hypotheek tussen Stichting Isala klinieken en Isala Onroerend Goed BV als hypotheekgever en Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank BA als hypotheeknemer; in de akte is het specifieke onroerend goed dat onder deze akte valt in detail vermeld.

5.14.4 Isala Diaconessenhuis financieringsafspraken

Zekerheden

Aan de kredietfaciliteit van de ABN AMRO Bank N.V. zijn de volgende zekerheden gesteld:

- pandrecht op alle goederen
- pandrecht op huidige en toekomstige vorderingen.

Borging

Het Waarborgfonds is begin 2014 overgegaan tot het kadastraal registreren en verder formaliseren van de aanwezige hypotheekrechten op het vastgoed. Tussen het Waarborgfonds en ABN AMRO geldt een overeenkomst van gedeelde zekerheden. Een aantal leningen is geborgd bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector (Wfz). Op grond van deze borging kan het Wfz, als haar risicovermogen ontoereikend is, een verplichte deelnemersbijdrage opleggen ter hoogte van maximaal 3% van de uitstaande garanties. Ultimo 2015 was deze zogenoemde obligoverplichting maximaal € 481.500.

5.14.5 Financiële instrumenten

Werkwijze

Isala maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Isala handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven de eventueel daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Renterisico

Ten aanzien van de financiële risico's voert Isala een risicomijdend treasurybeleid. Om de variabiliteit van de variabel rentende leningen te beperken, heeft Isala Zwolle rentederivaten afgesloten.

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van de opgenomen leningen.

- Bij € 32,2 miljoen van de leningen per 31 december 2015 is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd.
- Bij € 255,5 miljoen van de leningen per 31 december 2015 is sprake van een variabel rentepercentage dat gefixeerd is middels een interest rateswap.
- Per 1 januari 2019 kan vanuit Faciliteit E worden beschikt over € 60,0 miljoen. Deze faciliteit is voor 50% ingedeekt middels een generieke renteswap.
- Contractueel is overeengekomen dat geen bijstortverplichting geldt.
- Indien Isala in de toekomst besluit in het geheel geen gebruik te maken van faciliteit E, en de schuld uit hoofde van de integratieheffing en het lopende investeringsprogramma volledig uit beschikbare middelen kan financieren, ontstaat er een overhedge van circa € 3,5 miljoen. Dit scenario wordt onwaarschijnlijk geacht.

De rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te beheersen, te verminderen of weg te nemen. In alle gevallen is daarbij expliciet voorafgaande goedkeuring noodzakelijk van de Raad van Bestuur.

Liquiditeitsrisico

Isala bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. De Raad van

Bestuur ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Grondslag voor financiering van het onderhanden werk DBC-zorgproducten is de landelijke OHW-grouper.

Er zijn op dit moment geen breakclausules opgenomen in de swapcontracten.

Eind 2028 is vooralsnog sprake van een bulletaflossing van € 70,0 miljoen op de nieuwbouwfinanciering Faciliteit A.

Kredietrisico

Isala loopt kredietrisico over leningen en vorderingen zoals opgenomen onder de financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en de positieve marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten. Het belangrijkste kredietrisico loopt Isala over vorderingen op zorgverzekeraars; deze vorderingen staan onder toezicht van de DNB en staan als uitstekend solvabel bekend. Het risico wordt gemitigeerd door verstrekte voorschotten en de bestaande financieringsoverschotten over de afgelopen jaren. De overige vorderingen van Isala betreffen verschillende debiteuren; hierbij gaat het volgens inschatting om beperkte risico's. Als kredietmitigerend aspect voor deze groep geldt dat een adequaat incassobeleid wordt gevoerd indien niet tijdig door de debiteur wordt betaald.

Tenslotte worden voorzieningen gevormd voor mogelijke oninbaarheid op basis van de ouderdom van openstaande vorderingen en de debiteurengroep. Het kredietrisico dat Stichting Isala klinieken loopt, bedraagt circa € 25,0 miljoen.

Valutarisico

Isala koopt artikelen in zowel het binnen- als het buitenland. Veelal worden deze goederen afgerekend in euro's. Op beperkte schaal vinden inkooptransacties plaats in Amerikaanse dollars en Britse ponden. Bij deze transacties loopt Isala een valutarisico. Gezien de omvang van deze transacties op jaarbasis is het totale valutarisico voor Isala niet materieel.

Prijsrisico

Isala heeft geen beleggingen in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen en derhalve loopt Isala geen prijsrisico ter zake.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten (waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden) benadert de boekwaarde ervan. De reële

waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde, anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

Reële waarde renteswap

De huidige marktwaarde van de derivaten per ultimo 2015 bedraagt € 84,3 miljoen nadelig en is gebaseerd op een opgave van de banken. Dit bedrag heeft beperkte betekenis voor Isala, omdat de hedge effectief is. Genoemde marktwaarde is bepaald exclusief eventuele opslagen. Er is per balansdatum derhalve geen sprake van een financieel risico.

Macrobeheersingsinstrument

Het macrobeheersingsinstrument (MBI) kan door de minister van VWS worden ingezet bij overschrijdingen van het macrokader zorg. Het MBI is uitgewerkt in de 'Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch-specialistische zorg'. Inzet van het MBI betekent een terugvordering bij instellingen voor medisch-specialistische zorg.

MBI-plafond

Jaarlijks stelt de NZa ambtshalve een MBI-omzetplafond vast. Tevens stelt de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vast dat afhankelijk is van de realisatie van het MBI-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat de minister van VWS uiterlijk vóór 1 december van het opvolgende jaar gecommuniceerd heeft over de overschrijding van het MBI-omzetplafond.

Voor de verschillende boekjaren gelden de volgende ontwikkelingen:

- het macrokader over 2013 is op basis van cijfers van het ministerie van VWS overschreden met een te verrekenen bedrag van maximaal € 242,0 miljoen; de minister neemt uiterlijk 1 mei 2016 het besluit of de handhaving van het MBI-omzetplafond 2013 daadwerkelijk wordt ingezet, of dat er alternatieven zijn om de alsdan definitief vast te stellen overschrijding over 2013 te redresseren
- voor 2014 en 2015 is nog onbekend of het macrokader is overschreden

Isala kan niet op een betrouwbare wijze inschatten of uiteindelijk sprake zal zijn van een daadwerkelijke verplichting voor de instelling voortkomende uit het MBI. Om die reden is deze mogelijke verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van Isala per 31 december 2015.

Onregelmatigheidstoeslag (ORT)

Op grond van een uitspraak van de kantonrechter inzake een geschil tussen een verpleegkundige en een

ziekenhuis is landelijk tussen de branchepartijen en cao-partners overleg ontstaan over het vergoeden van ORT tijdens verlof. Mogelijk komt er uit het overleg naar voren dat met terugwerkende kracht ORT-vergoeding betaald moet worden aan medewerkers van Isala. Er hebben zich bij het ziekenhuis medewerkers gemeld die hier aanspraak op wensen te maken. Op dit moment kan Isala de verplichting hiervan niet inschatten. Isala stelt zich overigens op het (landelijke) standpunt dat er voor de jaren 2010 tot en met 2014 geen verplichting ter zake is.

Fiscale eenheid

Op grond van de fiscale eenheden is de groep aansprakelijk voor alle fiscale baten en lasten van alle in de fiscale eenheid betrokken entiteiten.

6. Mutatieoverzicht immateriële vaste activa

De jaarrekening 2015 bevat geen apart geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa, omdat de immateriële vaste activa voor Isala Zwolle volledig zijn afgewaardeerd. Bij Isala Meppel is in 2015 wel sprake van immateriële vaste activa.

In hoofdstuk 7 zijn de immateriële en materiële vaste activa van Isala Zwolle en Isala Meppel weergegeven in één tabel.

7. Mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa

7. Mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa			
	NZa – immateriële vaste activa	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties
Stand per 1 januari 2015			
Aanschafwaarde	6.656.456	373.387.744	114.528.020
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	6.189.105	139.726.610	7.733.904
Boekwaarde per 1 januari 2015	467.351	233.661.135	106.794.116
Mutaties in het boekjaar:			
• investeringen	0	1.607.263	0
• ingebruikname	0	5.108.752	0
• afschrijvingen	189.279	11.408.013	3.561.984
• bijzondere waardeverminderingen	0	515.109	0
Deconsolidatie VVT:			
• aanschafwaarde	2.658.122	24.733.514	2.477.050
• cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
• cumulatieve afschrijvingen	2.380.051	16.946.815	2.464.933
Terugname geheel afgeschreven activa:			
• aanschafwaarde	0	1.722.783	0
• cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
• cumulatieve afschrijvingen	0	1.722.783	0
Desinvesteringen:			
• aanschafwaarde	3.998.334	0	0
• cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
• cumulatieve afschrijvingen	3.998.334	0	0
• per saldo	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-467.351	-12.993.806	-3.574.101
Stand per 31 december 2015			
Aanschafwaarde	0	353.647.462	112.050.970
Cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	0	132.980.133	8.830.955
Boekwaarde per 31 december 2015	0	220.667.329	103.220.015
Afschrijvingspercentages			
		0%/2%/3%/5%/10%	3%/5%/10%

(vervolg) 7. Mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa

Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal immateriële vaste activa/materiële vaste activa
199.672.187	12.867.753	707.112.161
0	0	0
105.350.641	1.384.967	260.385.227
94.321.545	11.482.787	446.726.934
3.180.746	13.070.781	17.858.790
12.112.609	-17.221.362	0
20.236.502	-205.868	35.189.910
90.341	0	605.450
7.805.345	0	37.674.031
0	0	0
3.491.960	0	25.283.759
5.311.681	0	7.034.464
0	0	0
5.311.681	0	7.034.464
0	0	3.998.334
0	0	0
0	0	3.998.334
0	0	0
-9.346.872	-3.944.712	-30.326.841
201.848.516	8.717.173	676.264.121
0	0	0
116.873.843	1.179.099	259.864.030
84.974.673	7.538.074	416.400.091
10%/14%/20%		

8. Overzicht langlopende schulden per 31 december 2015

Isala locatie Zwolle							
Lening	Jaar	Soort lening	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd (in jaren)	Restschuld 31-12-2015	Resterende looptijd	Restschuld over 5 jaar
BNG/4	2002	onderhands	5.585.127	24	2.559.850	11	1.396.282
BNG/5	2002	onderhands	5.672.253	25	2.722.681	12	1.588.231
NWB/7	1999	onderhands	2.280.245	30	1.064.114	14	684.074
BNG/10	2001	onderhands	1.919.679	14	0	0	0
BNG/11	1985	onderhands	1.542.853	30	9	0	0
BNG/12	1985	onderhands	2.359.657	30	9	0	0
BNG/33	2003	onderhands	4.254.190	25	2.212.179	13	1.361.341
Rabo/37	2005	onderhands	9.000.000	10	0	0	0
Rabo/38	2006	onderhands	756.225	11	137.493	2	0
Rabo/42	2007	onderhands	9.000.000	10	1.800.000	2	0
Rabo/a	2006	onderhands	3.000.000	26	2.040.000	17	1.440.000
Cons Fac. A 266301	2012	trekking onderhands	280.000.000	20	255.500.000	13	185.500.000
			325.370.229		268.036.336		191.969.927

(vervolg) 8. Overzicht langlopende schulden tot en met 31 december 2015

Rente %	Aflossingswijze	Gestelde zekerheid	Aflossingsbedrag	
			2015	2016
3,050%	Gelijken/Lineair	borgstelling Staat der Nederlanden	232.714	232.714
5,010%	Gelijken/Lineair	borgstelling Staat der Nederlanden	226.890	226.890
4,810%	Gelijken/Lineair	borgstelling Staat der Nederlanden	76.008	76.008
5,140%	Gelijken/Lineair	1e hyp. op onroerend goed locatie Sophia (borgstelling Gemeente Zwolle)	137.120	0
2,200%	Gelijken/Lineair	1e hyp. op onroerend goed locatie Sophia (borgstelling Gemeente Zwolle)	51.436	0
2,200%	Gelijken/Lineair	1e hyp. op onroerend goed locatie Sophia (borgstelling Gemeente Zwolle)	78.663	0
4,330%	Gelijken/Lineair	borgstelling Staat der Nederlanden	170.168	170.168
3,730%	Gelijken/Lineair	positieve/negatieve hypotheekverklaring + pari passu	900.000	0
4,470%	Gelijken/Lineair	neg. pledge + pari passu + cross default + material-adverse-change-clause	68.748	68.748
4,460%	Gelijken/Lineair	neg. pledge + pari passu + cross default + material-adverse-change-clause + hoofdelijke aansprakelijkheid	900.000	900.000
4,710%	Gelijken/Lineair	neg. pledge + pari passu + cross default + hoofdelijke aansprakelijkheid + no-change-of-ownership	120.000	120.000
variabel	Lineair tot 25% per 2028 ballonlening	neg. pledge + pari passu + cross default + hoofdelijke aansprakelijkheid + no-change-of-ownership	14.000.000	14.000.000
			16.961.746	15.794.528

(vervolg) 8. Overzicht langlopende schulden tot en met 31 december 2015

Isala locatie Meppel							
Lening	Jaar	Soort lening	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd (in jaren)	Restschuld 31-12-2015	Resterende looptijd	Restschuld over 5 jaar
Diaconessenhuis							
Waterschapsbank	2006	onderhands	13.500.000	15	4.950.000	6	450.000
Waterschapsbank	2008	onderhands	15.000.000	15	7.500.000	8	2.500.000
Waterschapsbank	2009	onderhands	6.000.000	16	3.600.000	9	1.600.000
ING Bank	2010	rentevast	1.000.000	5	0	0	0
Rabobank	2006	onderhands	6.741.889	18	3.771.573	8	0
VVT							
Waterschapsbank	2009	onderhands	6.000.000	16	0	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten	1963	zakelijke borgtocht	907.560	52	46.493	1	0
Bank Nederlandse Gemeenten	1995	zakelijke borgtocht	132.086	20	10.077	1	0
Rabobank	1990	schuld-bekentenis	952.938	50	495.521	26	438.351
Rabobank	2006	onderhands	6.741.889	18	0	0	0
Rabo Pensioenfonds	1989	onderhands	1.134.450	40	425.424	15	311.974
Overheveling in verband met afsplitsing VVT			-15.868.923		-977.515		-750.325
			42.241.890		19.821.573		4.550.000
Totaal Isala			367.612.119		287.857.909		196.519.927

(vervolg) 8. Overzicht langlopende schulden tot en met 31 december 2015

Rente %	Aflossingswijze	Gestelde zekerheid	Aflossingsbedrag	
			2015	2016
4,294%	Lineair	Waarborgfonds	900.000	900.000
4,598%	Lineair	Waarborgfonds	750.000	1.000.000
3,320%	Lineair	Waarborgfonds	0	400.000
3,600%	Lineair	1e hypotheek ad € 1.000.000	150.000	0
4,300%	Annuïteit	Waarborgfonds	0	3.771.573
3,32%	Lineair	Waarborgfonds	3.600.000	0
3,00%	Annuïteit	Gemeente Steenwijkerland	0	46.493
3,50%	Annuïteit	Gemeente Steenwijkerland	0	10.077
3,80%	Lineair	Gemeente Steenwijkerland	9.534	9.529
4,30%	Annuïteit	Waarborgfonds	4.159.845	0
3,95%	Lineair	Gemeente Westerveld	0	28.361
			-7.769.379	-94.460
			1.800.000	6.071.573
			18.761.746	21.866.101

9. Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2015

9.1 Aansluiting totaal resultaat met resultaat segmenten

9.1 Aansluiting totaal resultaat met resultaat segmenten	2015	2014
Stichting Isala klinieken (gecorrigeerd in verband met voorziening negatief eigen vermogen)	15.606.449	3.411.858
Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (Isala Diaconessenhuis)	6.300.370	-1.727.114
Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (VVT)	525.143	470.965
Isala BV	2.059.544	-450.000
IC2it BV	-962	9.227
Isala Apotheek BV	112.623	43.197
Isala Onroerend Goed BV	-3.006.541	-268.347
Dermatologisch centrum Isala BV (aandeel Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV)	459.365	521.908
Resultaat na belasting volgens geconsolideerde resultatenrekening	22.055.991	2.011.694

9.2 Opbrengsten zorgprestaties

9.2 Opbrengsten zorgprestaties	2015	2014
Opbrengsten Zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	604.872.158	525.681.188
Beschikbaarheidsbijdragen Zorg	4.684.611	1.807.855
Overige zorgprestaties	13.810.632	8.447.654
Totaal opbrengsten zorgprestaties	623.367.401	535.936.697

Waardering

Facturabele DBC's en DBC-zorgproducten zijn gewaardeerd tegen de verkoopprijs. De opbrengst van nog niet facturabele DBC-zorgproducten is in de exploitatierekening bepaald door een gecertificeerde OHW-grouper.

De stijging van de omzet 'opbrengsten Zorgverzekeringswet' is veroorzaakt door de verwerking van de honoraria voor vrijgevestigde medisch specialisten via de resultatenrekening als gevolg van de introductie van de integrale bekostiging per 2015. Tegenover deze opbrengstenpost is aan de kostenzijde de honorariumlast van de vrijgevestigde medisch specialisten verantwoord.

Beschikbaarheidsbijdragen

Onder de beschikbaarheidsbijdragen voor medisch-specialistische zorg zijn die bijdragen verantwoord waarvoor het niet mogelijk en/of wenselijk is de kosten ervan aan individuele verzekerden toe te rekenen. Hieronder vallen: traumazorg, spoedeisende

zorg en OTO: Opleiden, Trainen en Oefenen. In 2015 zijn beschikbaarheidsbijdragen ontvangen voor de Spoedeisende Hulp van Isala Diaconessenhuis.

Overige zorgprestaties

De stijging van de opbrengst 'overige zorgprestaties' is veroorzaakt door toename van activiteiten voor andere zorginstellingen, onder andere door de overname van de uitvoering van deze activiteiten van andere zorginstellingen.

Verder wordt sinds 2015 ook de honorariumopbrengst van de vrijgevestigde medisch specialisten verantwoord in deze rubriek.

9.3 Opbrengst uit hoofde van transitiebedrag/Garantieregeling kapitaallasten

9.3 Opbrengst uit hoofde van transitiebedrag/Garantieregeling kapitaallasten	2015	2014
Opbrengst uit hoofde van transitiebedrag	0	4.813.001
Opbrengst uit hoofde van de garantieregeling	7.653.159	6.216.771
Totaal opbrengst uit hoofde van transitiebedrag/Garantieregeling kapitaallasten	7.653.159	11.029.772

Transitiebedrag Isala Zwolle.

In november 2014 heeft de NZa uitsluitend gegeven over het definitieve transitieformulier. Hieruit blijkt dat van de ingediende € 46,3 miljoen een bedrag van € 6,7 miljoen niet is toegekend.

Het door Isala ingediende bezwaar is door de NZa op 17 april 2015 grotendeels gehonoreerd, zoals is verwerkt in 2014.

Ten aanzien van het schaduwbudget loopt een procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Voorzichtigheidshalve is geen rekening gehouden met eventuele baten naar aanleiding van deze procedure.

Garantieregeling Isala Zwolle

Isala heeft voor 2013 en 2014 een beschikking van de NZa ontvangen en conform verwerkt. Dit heeft geleid tot een nagekomen opbrengst van € 2,5 miljoen.

Het restende deel (€ 5,1 miljoen) heeft betrekking op 2015. Voorzichtigheidshalve is hierbij de lijn van de NZa-beschikkingen als uitgangspunt gehanteerd.

Er loopt een bezwaarprocedure voor juiste toepassing van de rentemethodiek bij de NZa ten aanzien van de beschikkingen over 2013 en 2014.

9.4 Subsidies

9.4 Subsidies	2015	2014
Subsidies opleidingsplaatsen voor zorgopleidingen	17.110.797	17.587.416
Subsidies opleidingen	3.419.873	3.635.949
Loonkostensubsidies	245.068	419.702
Overige subsidies	6.134.896	1.968.376
Totaal subsidies	26.910.635	23.611.443

Subsidies voor opleidingsplaatsen

De beschikbaarheidsbijdrage voor opleidingsplaatsen is als gevolg van een herrubricering in de jaarrekening verantwoord onder de subsidie 'opleidingsplaatsen voor zorgopleidingen'. Hiermee is in de vergelijkende cijfers rekening gehouden.

Subsidies voor opleidingen

De subsidies 'opleidingen' betreffen de subsidie 'Stagefonds Zorg' en de subsidies voor de opleidingen Nurse Practitioner en Physician Assistant. In deze post is voor 2015, als gevolg van een herrubricering in de jaarrekening, ook de beschikbaarheidsbijdrage voor ziekenhuisopleidingen verantwoord. Deze subsidies zijn in 2014 verantwoord onder de beschikbaarheidsbijdragen.

Overige subsidies

- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in 2015 via de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls € 4,2 miljoen toegekend aan Isala Zwolle. In 2014 bedroeg deze subsidie nog € 1,4 miljoen. De subsidie wordt aangevraagd voor interne en externe opleidingen van personeel, voor het begeleiden van personeel in het kader van de opleiding, voor het vervangen van personeel dat opgeleid wordt en voor specifieke opleidingsfaciliteiten.
- Isala Diaconessenhuis heeft in 2015 € 1,1 miljoen meer ontvangen aan subsidies voor opleidingsgelden en vanuit de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls dan in het voorgaande jaar.

9.5 Overige bedrijfsopbrengsten

9.5 Overige bedrijfsopbrengsten	2015	2014
Overige dienstverlening	908.193	860.499
Opbrengsten derden	168.472	445.444
Opbrengsten algemene en administratieve diensten	10.478.494	9.814.056
Opbrengsten andere diensten en verrichtingen	5.342.519	4.208.143
Opbrengsten patiëntgebonden functies	12.429.243	8.890.457
Opbrengsten technische en/of agrarische diensten	136.041	24.006
Overige bedrijfsopbrengsten	2.252.133	3.317.757
Totaal overige opbrengsten	31.715.095	27.560.362

Toelichting 'Overige bedrijfsopbrengsten'

- Onder 'overige dienstverlening' zijn onder andere de omzet van parkeergelegenheden en de doorberekeningen van hotelmatige kosten verantwoord. Deze opbrengst is licht gedaald.
- Onder 'opbrengsten derden' zijn met name de omzetten verantwoord van de BV's. Daarnaast zijn in deze rubriek de trialopbrengsten gepresenteerd en de dienstverlening aan derden. Door verlaging en beëindigen van enkele huurcontracten is een daling van € 0,3 miljoen zichtbaar.
- De post 'opbrengsten algemene en administratieve diensten' bestaat hoofdzakelijk uit doorberekende kosten van administratief personeel, doorberekende algemene kosten en te ontvangen overige vergoedingen. De rubriek laat een stijging zien van € 0,7 miljoen.
- Onder 'opbrengsten andere diensten en verrichtingen' zijn met name doorberekende sociale lasten verantwoord en de opbrengst van de verhuur en service van gebouwen aan derden. Door meer doorberekende sociale lasten en overige personeelskosten is in 2015 een stijging van € 1,1 miljoen zichtbaar ten opzichte van 2014.
- De 'opbrengsten patiëntgebonden functies' zijn in 2015 met ruim € 3,5 miljoen gestegen door meer personele doorberekeningen naar onder andere het Medisch Specialistisch Bedrijf (MSB) Isala.
- De 'overige bedrijfsopbrengsten' zijn met € 1,1 miljoen afgenomen. In 2014 was een vergoeding voor frictiekosten opgenomen ter hoogte van € 1,7 miljoen en verder de verkoopopbrengst van de ziekenhuislocatie De Weezenlanden.

9.6 Personeelskosten

9.6 Personeelskosten	2015	2014
Lonen en salarissen	244.021.240	249.627.854
Sociale lasten	35.484.531	35.335.598
Pensioenpremies	20.667.691	22.567.590
Andere personeelskosten	13.375.208	14.803.419
Subtotaal	313.548.670	322.334.461
Personeel niet in loondienst	11.569.279	13.748.955
Totaal personeelskosten	325.117.948	336.083.416

Totale personeelskosten

De totale personeelskosten zijn met € 11,0 miljoen afgenomen; hierin heeft de afsplitsing van VVT een aandeel van € 13,5 miljoen.

Lonen en salarissen

De totale afname van lonen en salarissen bedraagt € 5,6 miljoen; deze daling is met name veroorzaakt door:

- de afsplitsing van de VVT in Meppel, effect: € 6,9 miljoen
- daling van het aantal medewerkers in Isala

- Diaconessenhuis met 32 fte's, effect: € 1,6 miljoen
- verhogingen van het basissalaris door onder andere cao-loonstijging en anciënniteiten, effect: € 4,5 miljoen
- overige mutaties ad € 1,7 miljoen.

Sociale lasten

De sociale lasten zijn positief beïnvloed door een lager premiepercentage van de Zorgverzekeringswet.

Pensioenpremies

De pensioenpremies zijn vergeleken met 2014 gedaald met € 1,9 miljoen door een verlaging van het premiepercentage (23,50% in 2015 tegenover 24,40% in 2014) en door de afsplitsing van VVT in Meppel (effect: € 0,7 miljoen).

Andere personeelskosten

De 'andere personeelskosten' zijn in 2015 afgenomen met € 2,0 miljoen, met name door de afsplitsing van VVT in Meppel (€ 1,4 miljoen).

Personeel niet in loondienst

De kosten van personeel niet in loondienst zijn ten opzichte van 2014 met € 2,2 miljoen gedaald, hetgeen met name veroorzaakt is door veranderd beleid met betrekking tot het inhuren van extern personeel.

Gemiddelde salariskosten

De totale gemiddelde salariskosten, exclusief de sociale lasten, zijn gestegen van € 38.793 in 2014 naar € 39.998 in 2015. De stijging van het brutosalaris met 3,11% is onder andere te verklaren door cao-loonstijging (2% in 2015) en anciënniteitseffecten.

9.6.1 Verdeling personeelsleden (in fte)

9.6.1 Verdeling personeelsleden (in fte)	2015	2014
Stichting Isala klinieken	3.893	3.905
Isala Diaconessenhuis	703	735
VVT	0	659
Dermatologisch centrum Isala BV	34	34
Totaal gemiddeld aantal fte's	4.630	5.333

9.7 Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten

9.7 Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	2015	2014
Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	78.244.094	67.511
Totaal honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	78.244.094	67.511

Medisch Specialistische Bedrijven

In het kader van de integrale bekostiging zijn de honoraria van de vrijgevestigde medisch specialisten met ingang van 2015 opgenomen in de resultatenrekening voor zover die betrekking hebben op zorgproducten uit 2015.

Er zijn drie Medisch Specialistische Bedrijven (MSB) binnen Isala waarmee afspraken zijn gemaakt: MSB-Isala, de Maatschap Dermatologen Zwolle en Kaakchirurgie

Zwolle BV. De financiële afspraken zijn gebaseerd op het schadelastjaar (het jaar dat een DBC wordt geopend).

De afspraken zijn niet alleen financieel gerelateerd, maar handelen ook over kwaliteitsaspecten.

In december 2014 is voor de drie MSB's de bevestiging ontvangen dat voor deze ondernemingen het fiscaal ondernemerschap behouden blijft, waardoor Isala geen loonheffing hoeft in te houden.

9.8 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

9.8 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	2015	2014
Immateriële vaste activa	189.267	218.322
Materiële vaste activa	34.964.486	34.665.908
Totaal afschrijvingen vaste activa	35.153.753	34.884.230

Toelichting afschrijvingen

- Het uitgangspunt bij afschrijvingen is dat de afschrijvingsmethode gebaseerd is op het te verwachten gebruikspatroom.
- De componentenbenadering is toegepast voor het bepalen van de afschrijvingslast op de gebouwen en installaties.

9.9 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

9.9 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	2015	2014
Afwaardering van gebouwen en inventaris	605.450	2.176.909
Totaal bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	605.450	2.176.909

Op grond van titel 9 BW2 en RJ 655.315 voor zorginstellingen is beoordeeld of sprake is van een bijzondere waardevermindering op materiële vaste activa. Voor 2015 geldt het volgende met betrekking tot Isala Diaconessenhuis: de bijzondere

waardevermindering heeft betrekking op het vastgoed en de inventarissen van de bestaande ziekenhuisapotheek. Oorzaak hiervan is de overheveling van de activiteiten in 2016 naar Stichting Isala klinieken en Zorggroep Treant.

9.10 Overige bedrijfskosten

9.10 Overige bedrijfskosten	2015	2014
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	17.444.645	19.302.840
Algemene kosten	32.722.300	29.650.178
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	139.139.422	130.301.575
Onderhouds- en energiekosten:	15.314.414	16.494.853
• onderhoud	10.282.893	10.668.652
• gas	1.956.808	2.528.929
• stroom	2.905.616	3.039.391
• overig	169.097	257.880
Huur en leasing	4.736.924	6.237.060
Dotaties en vrijvalvoorzieningen (exclusief reorganisatie)	-76.518	329.837
Overige bedrijfskosten	237.449	52.632
Totaal overige bedrijfskosten	209.518.636	202.368.975

Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten

De kosten van voedingsmiddelen en hotelmatige kosten zijn in 2015 gedaald met € 1,9 miljoen. De daling is vooral veroorzaakt door een andere rubricering van kosten. Binnen de categorie 'voedingsmiddelen' gaat het om de huur van de koffieautomaten en binnen 'hotelmatige kosten' om de kosten voor beveiliging.

Algemene kosten

De algemene kosten zijn gestegen met € 3,1 miljoen. De stijging binnen deze categorie is opgetreden bij de advieskosten. Het betreft advies voor diverse

kostenbesparende projecten en over het fusietraject van Isala. Verder is advies ingewonnen over verbeterconcepten voor processen als het elektronisch patiëntendossier (EPD), Lean en de voorbereidingen op de accreditatie door Joint Commission International (JCI). De kosten voor softwarelicenties en onderhoud zijn in 2015 gestegen.

Patiëntgebonden kosten

De patiëntgebonden kosten zijn in 2015 met € 8,8 miljoen gestegen. Deze stijging is in grote mate het

gevolg van de inkoop van de dure en extramurale geneesmiddelen alsmede isotopen. Tegenover de hogere kosten staan hogere opbrengsten in de vorm van de (veelal dure) add-on geneesmiddelen. De verklaring hiervoor is een hogere productie. Verder zijn de onderhoudskosten voor instrumentarium en apparatuur gestegen door nieuwe contracten.

Onderhoud- en energiekosten

De onderhoud- en energiekosten zijn € 1,2 miljoen lager dan in 2014. Dit is vooral te danken aan lagere kosten voor gas.

Huur & Leasing

In 2015 zijn de kosten voor huur & leasing met € 1,5 miljoen gedaald door beëindiging en verlaging van huurcontracten. Het effect van de afsplitsing van VVT in Meppel is € 1,0 miljoen.

Dotaties en vrijvalvoorzieningen (exclusief reorganisatie)

In 2015 zijn de voorzieningspercentages 'dubieuze debiteuren' gewijzigd. Dit heeft geleid tot een vrijval van € 0,6 miljoen. Aan de voorziening 'dubieuze debiteuren' is in totaal € 0,5 miljoen gedoteerd.

9.11 Financiële baten en lasten

9.11 Financiële baten en lasten	2015	2014
Rentebaten	294.599	282.388
Resultaat deelnemingen	112.623	43.197
Rentelasten	-18.629.383	-19.638.958
Mutatie overhedge swap	0	-402.941
Totaal financiële baten en lasten	-18.222.161	-19.716.314

Toelichting financiële baten en lasten

- De rentebaten zijn in 2015 met € 0,1 miljoen toegenomen als gevolg van de hogere spaarsaldi bij de banken.
- Isala Apotheek BV, waarin Isala Behandelen en Onderzoekcentra BV een aandeel van 50% heeft (via STAK), heeft in 2015 een voordelig resultaat behaald

van € 225.246; hiervan is 50% verantwoord als resultaat deelneming (€ 112.623).

- De rentelasten in 2015 zijn ten opzichte van 2014 afgenomen met € 1,4 miljoen. De daling is te verklaren door een lagere stand van de langlopende leningen door aflossing.

9.12 Vennootschapsbelasting

9.14 Vennootschapsbelasting	2015	2014
Vennootschapsbelasting	-286.905	-327.783
Totaal vennootschapsbelasting	-286.905	-327.783

Dermatologisch centrum Isala BV

In hoofdstuk 4 Grondslagen van waardering van activa en passiva is vermeld welke BV's belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. Binnen de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting is sprake van een voorwaartse verliesverrekening. Dermatologisch

centrum Isala BV maakt geen deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting in de jaarrekening betreft derhalve slechts Dermatologisch centrum Isala BV. Er is definitief aangifte gedaan voor alle BV's tot en met het jaar 2014.

9.13 Honoraria accountant (KPMG)

9.13 Honoraria accountant (KPMG)	2015	2014
Controle van de jaarrekening	131.890	166.314
Overige controlewerkzaamheden (waaronder: regeling AO/IC en Nacalculatie)	56.668	124.264
Niet-controlediensten	24.393	33.977
Totaal honoraria accountant	212.951	324.555

9.14 Wet Normering Topinkomens (WNT)

9.14 Wet Normering Topinkomens				
Functie	Voorzitters-clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband
Topfunctionarissen				
Voorzitter Raad van Bestuur	ja	R.J.M. Dillmann	01-04-2014	
Lid Raad van Bestuur	nee	R.A. Thieme Groen, arts	01-01-2006	
Lid Raad van Bestuur	nee	R.J. Venema	01-09-2008	
Lid Raad van Bestuur	nee	H.C.V. de Boer	01-07-2015	
Operationeel Directeur	nee	H.C.V. de Boer	01-07-2001	30-06-2015
Lid Raad van Bestuur	nee	A.G. Hartemink	01-02-2011	31-01-2015
Toeziethoudende topfunctionarissen				
Voorzitter Raad van Toezicht	ja	R.F. van den Bergh	01-01-2010	01-12-2015
Voorzitter Raad van Toezicht	ja	W.B Groen	01-12-2015	
Lid Raad van Toezicht	nee	W.B Groen	01-01-2015	30-11-2015
Lid Raad van Toezicht	nee	N.S. Klazinga	01-12-2006	
Lid Raad van Toezicht	nee	R.A. Steenberg	01-07-2008	
Lid Raad van Toezicht	nee	E.F. Bos	01-01-2010	15-09-2015
Lid Raad van Toezicht	nee	A. Castelein	13-09-2013	
Lid Raad van Toezicht	nee	G.J. Lokerse	10-03-2015	
Lid Raad van Toezicht	nee	B.H. Jongebreur	01-01-2015	
Lid Raad van Toezicht	nee	M.I. Verstappen	15-09-2015	

Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm	Beloning 2014
100%	212.420		10.797		n.v.t.	139.534
100%	237.746	12.841	10.867		overgangsrecht	259.871
100%	200.796	15.625	10.752		n.v.t.	190.795
100%	83.422		5.346		n.v.t.	n.v.t.
100%	84.164		5.346		n.v.t.	170.836
100%	21.565		893	75.000	overgangsrecht	205.690
	13.138				n.v.t.	14.000
	630				n.v.t.	n.v.t.
	9.370				n.v.t.	n.v.t.
	10.000				n.v.t.	10.000
	10.000				n.v.t.	10.000
	7.083				n.v.t.	10.000
	10.000				n.v.t.	10.000
	8.106				n.v.t.	n.v.t.
	10.000				n.v.t.	n.v.t.
	2.955				n.v.t.	n.v.t.

9.14 Wet Normering Topinkomens

Functie	Voorzitters- clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband
Overige functionarissen				
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-05-2014	30-04-2017
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2003	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2014	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2003	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2012	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2003	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	15-09-2012	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	29-02-2016
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-06-2012	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2005	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2013	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Overige specialistische functie	nee	n.v.t.	01-02-2007	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	07-01-2013	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2014	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	06-05-2013	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-03-2012	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-05-2005	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-03-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2007	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-05-2012	29-04-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-08-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-05-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-07-2005	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2004	

Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Motivatatie overschrijding van de norm	Beloning 2014
90%	168.494		9.637		conform cao	153.986
100%	170.410		10.702		conform cao	101.636
90%	171.146		10.726		conform cao	142.975
100%	173.667		10.726		conform cao	42.726
97%	178.223		10.360		conform cao	175.434
95%	180.109		10.724		conform cao	154.363
100%	180.181		10.678		conform cao	172.614
100%	181.655		9.520		conform cao	157.738
92%	182.788		10.719		conform cao	167.557
100%	182.834		10.717		conform cao	175.548
100%	182.834		10.717		conform cao	175.548
100%	182.042		10.717		conform cao	175.634
100%	183.271		10.718		conform cao	157.008
100%	184.296		10.702		conform cao	179.157
100%	184.296		10.702		conform cao	179.171
100%	188.498		10.726		conform cao	157.365
95%	205.474		10.717		conform cao	196.902
97%	207.608		10.321		conform cao	191.119
4%	10.059		434		conform cao	9.950
75%	140.557		7.505		conform cao	114.522
90%	154.765		8.563		conform cao	108.108
82%	146.326		8.218		conform cao	127.971
81%	144.481		8.577		conform cao	120.824
97%	168.297		9.646		conform cao	158.738
100%	15.424		897		conform cao	0
91%	167.454		9.736		conform cao	172.614
94%	163.591		9.637		conform cao	154.353
94%	163.384		9.637		conform cao	154.293
20%	11.334		686		conform cao	101.995
100%	63.594		4.020		conform cao	0
100%	111.915		7.144		conform cao	0
54%	110.931		5.844		conform cao	99.865
59%	117.039		6.343		conform cao	99.658
90%	165.542		9.647		conform cao	158.551
90%	165.420		9.647		conform cao	158.391

9.14 Wet Normering Topinkomens				
Functie	Voorzitters-clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband
Overige functionarissen				
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-08-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-06-2006	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2009	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-2006	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2011	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-02-2009	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-10-2009	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2010	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2014	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-08-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	09-03-2015	16-03-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-02-2015	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-03-1983	15-02-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-10-2013	31-07-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2008	31-07-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2005	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-1996	31-07-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	24-04-2007	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-2008	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	08-02-2000	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2006	31-07-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-09-1993	31-07-2015
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-04-2006	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-01-1996	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-12-2009	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	16-01-2012	
Medisch specialist	nee	n.v.t.	14-03-1994	31-01-2016
Medisch specialist	nee	n.v.t.	01-03-2001	
Overige specialistische functie	nee	n.v.t.	01-03-1986	28-02-2015

Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Motivatatie overschrijding van de norm	Beloning 2014
70%	52.391		3.128		conform cao	0
90%	165.542		9.647		conform cao	158.551
80%	145.720		8.572		conform cao	139.167
80%	153.560		8.577		conform cao	147.343
80%	138.680		7.952		conform cao	134.682
72%	142.225		7.722		conform cao	136.433
80%	150.987		8.577		conform cao	144.617
81%	152.680		9.647		conform cao	146.475
90%	165.542		9.647		conform cao	151.844
70%	52.461		3.128		conform cao	0
44%	1.710		95		conform cao	0
80%	122.520		7.874			0
100%	35.556		1.340		conform cao	172.342
40%	51.898		2.502		conform cao	93.632
60%	71.736		3.753		conform cao	105.704
85%	171.266		9.158		conform cao	168.748
70%	80.379		4.377		conform cao	112.438
60%	116.112		6.441		conform cao	116.160
67%	128.318		7.172		conform cao	127.890
80%	152.634		8.582		conform cao	142.352
90%	100.144		5.627		conform cao	160.140
77%	84.828		4.803		conform cao	94.252
80%	147.363		8.582		conform cao	143.011
80%	146.504		8.582		conform cao	143.367
80%	146.404		8.582		conform cao	143.508
80%	146.390		8.582		conform cao	143.553
100%	173.775		10.719		conform cao	168.629
77%	129.548		8.238		conform cao	121.927
28%	11.538			12.149	conform cao	16.198

10. Enkelvoudige balans per 31 december 2015

10. Enkelvoudige balans (in euro's)	31 december 2015	31 december 2014
Activa		
Vaste activa		
Financiële vaste activa	7.993.968	8.368.977
Totaal activa	7.993.968	8.368.977
Passiva		
Eigen vermogen	4.813.800	5.188.809
Kortlopende schulden	3.180.168	3.180.168
Totaal passiva	7.993.968	8.368.977

11. Enkelvoudige resultatenrekening over 2015

11. Enkelvoudige resultatenrekening (in euro's)	2015	2014
Bedrijfsopbrengsten		
Overige opbrengsten	71.273	71.273
Som der bedrijfsopbrengsten	71.273	71.273
Bedrijfslasten		
Overige bedrijfskosten	71.273	71.273
Som der bedrijfslasten	71.273	71.273
Bedrijfsresultaat	0	0
Resultaat deelneming	-375.009	1.298.249
Resultaat boekjaar	-375.009	1.298.249

12. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening' opgenomen in hoofdstuk 4, met uitzondering van

de grondslagen voor consolidatie. Gehanteerd is de toepassing van een verkorte balans en winst- en-verliesrekening.

13. Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2015

Financiële belangen

Op 7 september 2006 is de Stichting Holding Isala klinieken opgericht. Deze stichting heeft een financieel belang van 100% in Isala BV en voert het bestuur over Stichting Isala klinieken en Stichting Zorgcombinatie Noorderboog. Isala BV is op 11 december 2006 opgericht en heeft een financieel belang van 100% in Isala Business BV, Isala Onroerend Goed BV en Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV.

In 2007 zijn activiteiten gestart in de groepsmaatschappijen van Stichting Holding Isala klinieken, namelijk de exploitatie van onroerend goed (Isala Onroerend Goed BV) en dermatologische zorg (Dermatologisch centrum Isala BV). Vanaf 1 januari 2008 is gestart met ICT-activiteiten in IC2it BV. Sinds 1 april 2011 vinden vanuit IC2it BV alleen nog ICT-activiteiten plaats voor externe klanten.

13.1 Financiële vaste activa

13.1 Financiële vaste activa	31 december 2015	31 december 2014
Stand per 1 januari 2015	8.368.977	7.070.727
Mutaties boekjaar 2015:		
• resultaat Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV (DCI BV)	459.365	521.908
• resultaat Isala BV	-946.997	733.144
• resultaat Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV (STAK)	112.623	43.197
Totaal mutaties boekjaar 2015	-375.009	1.298.249
Stand deelneming in Isala BV per 31 december 2015	7.993.968	8.368.976

13.2 Eigen vermogen

13.2 Eigen vermogen	31 december 2015	31 december 2014
De mutatie is als volgt tot stand gekomen:		
Stand per 1 januari 2015	5.188.809	3.890.560
Af: vanuit winstbestemming	-375.009	1.298.249
Totaal eigen vermogen per 31 december 2015	4.813.800	5.188.809

13.3 Kortlopende schulden

13.3 Kortlopende schulden	31 december 2015	31 december 2014
Rekening-courant met Stichting Isala klinieken	4.618.862	4.547.589
Rekening-courant met Isala BV	-1.420.694	-1.349.422
Rekening-courant met Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	-18.000	-18.000
Totaal kortlopende schulden	3.180.168	3.180.167

13.4 Specificatie aansluiting groepsvermogen - enkelvoudig vermogen per 31 december 2015 en resultaat over 2015

13.4 Specificatie aansluiting groepsvermogen - enkelvoudig vermogen per 31 december 2015 en resultaat over 2015		
De specificatie is als volgt:	Eigen vermogen	Resultaat
enkelvoudig eigen vermogen en resultaat Stichting Holding Isala klinieken	4.813.800	-375.009
Stichting Isala klinieken	125.714.395	16.059.626
Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (Isala Diaconessenhuis)	15.328.506	5.847.194
Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (VVT)	0	525.143
negatief vermogen IC2it BV	-512.091	-962
Totaal eigen vermogen	145.344.609	
Aandeel van derden	617.799	
Totaal groepsvermogen	145.962.408	22.055.992

Zeggenschapsbelang

Stichting Holding Isala klinieken voert het bestuur over Stichting Isala klinieken alsmede over Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (statutair gevestigd te Meppel) en heeft daarmee een direct zeggenschapsbelang. Dit belang is niet in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Holding Isala klinieken verwerkt.

Afwaardering IC2it BV

Het verschil tussen het groepsvermogen en het enkelvoudige vermogen van Stichting Holding Isala klinieken is ontstaan doordat de waarde van de deelneming IC2it BV is afgewaardeerd tot nihil, terwijl het eigen vermogen van voornoemde groepsmaatschappij ultimo 2015 negatief is. Bij consolidatie is met het negatief eigen vermogen van IC2it BV rekening gehouden.

14. Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2014

14.1 Overige opbrengsten

14.1 Overige opbrengsten	2015	2014
Doorbelaste concernkosten	71.273	71.273
Totaal overige opbrengsten	71.273	71.273

Doorbelaste concernkosten

Onder de doorbelaste concernkosten vallen Isala-brede activiteiten. Deze kosten zijn gemaakt door de Stichting Isala klinieken en doorberekend aan de Stichting

Holding Isala klinieken. Uiteindelijk worden de kosten toegerekend aan de werkmaatschappijen (Isala Onroerend Goed BV en Dermatologisch centrum Isala BV).

14.2 Overige bedrijfskosten

14.2 Overige bedrijfskosten	2015	2014
Concernkosten	71.273	71.273
Totaal overige bedrijfskosten	71.273	71.273

Concernkosten

Onder de concernkosten vallen Isala-brede activiteiten. Deze kosten zijn gemaakt door de Stichting Isala klinieken en doorberekend aan de Stichting Holding

Isala klinieken. Uiteindelijk worden de kosten toegerekend aan de werkmaatschappijen (Isala Onroerend Goed BV en Dermatologisch centrum Isala BV).

14.3 Resultaat deelneming

14.3 Resultaat deelneming	2015	2014
Resultaat deelneming Isala BV (Dermatologisch centrum Isala BV)	459.365	521.908
Resultaat deelneming Isala BV (inclusief bijzondere waardeverminderingen)	-946.997	733.144
Resultaat deelneming Isala BV (Isala Apotheek BV)	112.623	43.197
Totaal resultaat deelneming	-375.009	1.298.249

14.4 Overige gegevens enkelvoudige jaarrekening

Het nadelig resultaat is volledig aan het eigen vermogen onttrokken.

15. Gesegmenteerde balansen en resultatenrekeningen 2015

Voor de segmentering is onderscheid gemaakt op basis van locatie en activiteit.

Zwolle: Stichting Holding Isala klinieken (ziekenhuiszorg)

Meppel:

- Isala Diaconessenhuis (ziekenhuiszorg)
- VVT (verpleeg-, verzorgings- en thuiszorgactiviteiten).

15.1 Stichting Holding Isala klinieken

15.1.1 Balans Stichting Holding Isala klinieken

15.1.1 Balans (in euro's) Stichting Holding Isala klinieken per	31 december 2015	31 december 2014
Vaste activa		
Materiële vaste activa	389.861.992	404.241.922
Financiële vaste activa	560.573	710.174
	390.422.565	404.952.096
Vlottende activa		
Voorraden	9.125.982	8.211.223
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	3.636.561	2.677.312
Vorderingen en overlopende activa	41.045.384	34.507.849
Vordering uit hoofde van financieringstekort	0	0
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	5.153.694	19.742.434
Liquide middelen	147.723.039	92.474.871
	206.684.660	157.613.689
Totaal activa	597.107.225	562.565.785
Passiva		
Groepsvermogen	130.633.902	114.985.178
Voorzieningen	37.710.835	34.319.727
Langlopende schulden	310.597.185	323.497.620
Schulden uit hoofde van bekostiging	0	569.218
Kortlopende schulden en overlopende passiva	118.165.304	89.194.042
Totaal passiva	597.107.227	562.565.785

15.1.2 Resultatenrekening Stichting Holding Isala klinieken

15.1.2 Resultatenrekening (in euro's) Stichting Holding Isala klinieken per	2015	2014
Opbrengsten		
Bedrijfsopbrengsten	499.544.934	418.378.282
Subsidieopbrengsten	25.318.548	22.904.667
Overige bedrijfsopbrengsten	23.798.211	10.143.946
Totaal opbrengsten	548.661.693	451.426.895
Lasten		
Personeelskosten	252.660.708	244.954.286
Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	66.463.992	0
Afschrijvingslasten	27.450.709	29.308.551
Overige bedrijfskosten	168.725.797	156.091.131
Totaal lasten	515.301.206	430.353.968
Bedrijfsresultaat	33.360.487	21.072.927
Financiële baten en lasten	-17.401.752	-18.702.769
Resultaat voor belasting	15.958.735	2.370.159
Vennootschapsbelasting	-286.905	-327.783
Resultaat na belasting	15.671.829	2.042.375
Aandeel van derden	-441.351	-501.441
Resultaat boekjaar	15.230.479	1.540.934

15.2 Isala Diaconessenhuis

15.2.1 Balans Isala Diaconessenhuis

15.2.1 Balans (in euro's) Isala Diaconessenhuis per	31 december 2015	31 december 2014
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	158.725
Materiële vaste activa	26.538.099	29.648.239
Financiële vaste activa	3.260.000	80.000
	29.798.099	29.886.964
Vlottende activa		
Voorraden	2.233.228	2.063.664
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	0	0
Vorderingen en overlopende activa	13.769.316	17.131.053
Vordering uit hoofde van financieringstekort	0	286.856
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	0	0
Liquide middelen	27.587.478	7.260.591
	43.590.022	26.742.164
Totaal activa	73.388.121	56.629.128
Passiva		
Groepsvermogen	15.328.506	9.481.312
Voorzieningen	8.352.612	7.637.391
Langlopende schulden	13.750.000	12.450.000
Schulden uit hoofde van bekostiging	348.530	1.202.065
Kortlopende schulden en overlopende passiva	35.608.474	25.858.360
Totaal passiva	73.388.121	56.629.128

15.2.2 Resultatenrekening Isala Diaconessenhuis

15.2.2 Resultatenrekening (in euro's) Isala Diaconessenhuis	2015	2014
Opbrengsten		
Bedrijfsopbrengsten	97.805.023	78.351.494
Subsidieopbrengsten	1.563.820	482.512
Overige bedrijfsopbrengsten	7.693.008	16.899.827
Totaal opbrengsten	107.061.850	95.733.833
Lasten		
Personeelskosten	49.686.396	54.938.925
Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	11.780.102	67.511
Afschrijvingslasten	7.180.760	6.097.503
Overige bedrijfskosten	31.511.206	34.026.334
Totaal lasten	100.158.464	95.130.273
Bedrijfsresultaat	6.903.386	603.560
Financiële baten en lasten	-603.016	-655.206
Resultaat voor belasting	6.300.370	-51.646
Vennootschapsbelasting	0	0
Resultaat na belasting	6.300.370	-51.646
Aandeel van derden	0	0
Resultaat boekjaar	6.300.370	-51.646

15.3 VVT

15.3.1 Balans VVT

15.3.1 Balans (in euro's) VVT per	31 december 2015	31 december 2014
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	308.626
Materiële vaste activa	0	12.369.423
Financiële vaste activa	0	0
	0	12.678.049
Vlottende activa		
Voorraden	0	63.640
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	0	471.620
Vorderingen en overlopende activa	0	2.537.605
Vordering uit hoofde van financieringstekort	0	0
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	0	0
Liquide middelen	0	4.733.422
	0	7.806.287
Totaal activa	0	20.484.336
Passiva		
Groepsvermogen	0	5.302.472
Voorzieningen	0	1.204.501
Langlopende schulden	0	8.254.634
Schulden uit hoofde van bekostiging	0	500.953
Kortlopende schulden en overlopende passiva	0	5.221.776
Totaal passiva	0	20.484.336

15.3.2 Resultatenrekening VVT

15.3.2 Resultatenrekening (in euro's) VVT per	2015	2014
Opbrengsten		
Bedrijfsopbrengsten	33.670.603	50.236.693
Subsidieopbrengsten	28.267	224.264
Overige bedrijfsopbrengsten	223.877	516.589
Totaal opbrengsten	33.922.747	50.977.546
Lasten		
Personeelskosten	22.770.844	36.190.205
Afschrijvingslasten	1.127.735	1.655.085
Overige bedrijfskosten	9.281.632	12.251.510
Totaal lasten	33.180.211	50.096.800
Bedrijfsresultaat	742.536	880.746
Financiële baten en lasten	-217.393	-358.340
Resultaat voor belasting	525.143	522.406
Vennootschapsbelasting	0	0
Resultaat na belasting	525.143	522.406
Aandeel van derden	0	0
Resultaat boekjaar	525.143	522.406

16. Overige gegevens

16.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2015

De Raad van Bestuur van de Stichting Holding Isala klinieken heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 17 mei 2016.

De Raad van Toezicht van de Stichting Holding Isala klinieken heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de vergadering van 17 mei 2016.

16.2 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten van de Stichting Holding Isala klinieken is geen statutaire winstbestemming opgenomen.

16.3 Resultaatbestemming

16.3 Resultaatbestemming	
Geconsolideerd resultaat na belastingen Stichting Holding Isala klinieken voor winstbestemming	€ 22.055.992
Resultaatbestemming Stichting Isala klinieken	
Ten gunste van algemene en overige reserves	€ 15.965.933
Ten laste van reserve aanvaardbare kosten, rendementsdeling	€ -147.953
Ten laste van reserve aanvaardbare kosten, fondsen	€ -211.530
Totaal resultaatbestemming Stichting Isala klinieken	€ 15.606.449
Resultaatbestemming Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (Isala Diaconessenhuis)	
Ten gunste van algemene en overige reserves	€ 6.300.370
Ten gunste van reserve aanvaardbare kosten, fondsen	0
Totaal resultaatbestemming Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (Isala Diaconessenhuis)	€ 6.300.370
Resultaatbestemming Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (VVT)	
Ten gunste van algemene en overige reserves	€ 525.143
Totaal resultaatbestemming Stichting Zorgcombinatie Noorderboog (VVT)	€ 525.143
Resultaatbestemming BV's	
Ten laste van algemene reserve Isala Onroerend Goed BV	€ -3.006.541
Ten gunste van algemene reserve Dermatologisch centrum Isala BV	€ 459.365
Ten gunste van algemene reserve Isala BV	€ 2.059.544
Ten laste van algemene reserve IC2it BV	€ -962
Ten gunste van algemene reserve Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	€ 112.623
Totaal resultaatbestemming BV's	€ -375.971

16.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn geweest op de huidige jaarrekening.

16.5 Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Vaststelling door de Raad van Bestuur
de dato 17 mei 2016

Goedkeuring door de Raad van Toezicht
de dato 17 mei 2016

dr. R.J.M. Dillmann

drs. W.B. Groen

R.A. Thieme Groen, arts

drs. A. Castelein

R.J. Venema, MBA

B.H. Jongebreur

H.C.V. de Boer

prof. dr. N.S. Klazinga

G.J. Lokerse, RA

dr. J.F.J. de Munnik

R.A. Steenbergen

drs. M.I. Verstappen

16.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Op 17 mei 2016 heeft KPMG Accountants N.V. als onafhankelijke accountant een Controleverklaring uitgebracht. Deze Controleverklaring, die hoort bij zowel de jaarrekening 2015 als het jaardocument 2015 van Isala, is niet opgenomen in deze jaarrekening. De Controleverklaring is als separaat document te raadplegen op www.jaarverslagenzorg.nl en www.isala.nl.

Colofon

De Isala Jaarrekening 2015 is een uitgave van de Stichting Holding Isala klinieken te Zwolle. Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de stafdienst Concerncommunicatie van Isala worden gereproduceerd.

© Isala, 2016

Eindredactie

Isala

Tekstredactie

Sjaklien Euwals (Sjak & Lien Tekstproducties)

Vormgeving

STUNNED communicatie en vorm

Fotografie

Isala

Isala. Meelevend.